

سند تقویت

نظام شبکه بهداشتی و درمانی

جمهوری اسلامی ایران

ویراست نخست (سال ۱۴۰۱)

تهییه شده در:

مرکز مدیریت شبکه معاونت بهداشت
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بِنَام حُسْنَى

معاونت بهداشت
مرکز مدیریت شبکه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

سند تقویت نظام شبکه بهداشتی و درمانی

جمهوری اسلامی ایران

ویراست نخست (سال ۱۴۰۱)

تهییه شده در:

مرکز مدیریت شبکه معاونت بهداشت
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان و نام پدیدآور : سند تقویت نظام شبکه بهداشتی و درمانی جمهوری اسلامی ایران / تهیه شده در مرکز مدیریت شبکه معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

مشخصات نشر : تهران: میرماه، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری : ۱۰۸ ص.: مصور(رنگی)، جدول، نمودار، نقشه؛ ۲۶×۲۲ س.م.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۴۷۶-۲

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

موضوع : Iran. Ministry of Health and Medical Education

موضوع : سیاست پزشکی -- ایران

موضوع : Medical policy -- Iran

بهداشت -- ایران -- برنامه‌ریزی -- آینده‌نگری

Health planning -- Iran -- Forecasting

بهداشت -- ایران -- مدیریت

Health services administration -- Iran

سلامت‌پروری -- ایران -- برنامه‌ریزی

Health promotion -- Planning -- Iran

بهداشت -- ایران -- برنامه‌ریزی

Health planning -- Iran

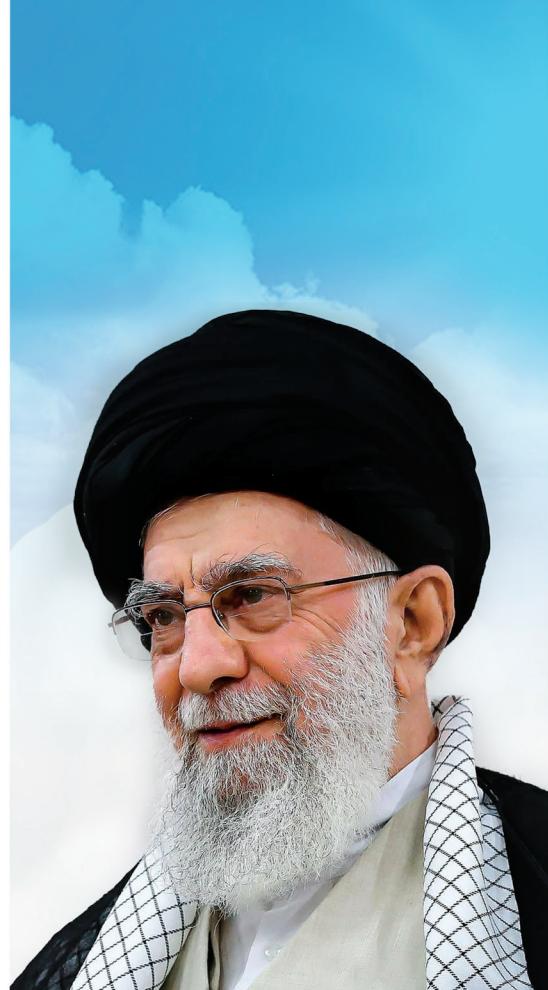
شناسه افزوده : ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. مرکز مدیریت شبکه

ردی بندی کنگره : RA۳۹۵

ردی بندی دیوبی : ۳۶۲/۱

شماره کتابشناسی ملی : ۸۸۲۷۴۵۵

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

گوشه‌ای از بیانات مقام معظم رهبری در خصوص تقویت نظام شبکه بهداشتی و درمان

«... البته درمان لازم است، اما پیشگیری بهتر از آن است و باید شبکه بهداشت، بازسازی و تقویت شود تا با هزینه کمتر، سلامت مردم بیشتر تأمین شود.»

سند تقویت نظام شبکه بهداشتی و درمانی

جمهوری اسلامی ایران

ویراست نخست (سال ۱۴۰)

ناشر: انتشارات میرماه

تهریه شده در: مرکز مدیریت شبکه معاونت بهداشت - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

لیتوگرافی و چاپ: نقش جوهر / صحافی: محمد / نوبت و سال انتشار: نخست - ۱۴۰۱ / شمارگان: ۲۰۰۰
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان / شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۳-۴۷۶-۲

تمام حقوق اثر محفوظ است.

تهران، نیاوران (شهید باهنر)، خیابان مژده (مقدسی)، پلاک ۶۴، طبقه ۵، واحد ۱۳
کد پستی: ۱۹۷۱۸۵۱۶۶
تلفن: ۰۲۲۷۲۲۹۰۳-۰۴-۰۵۷۸۵۹۲۰-۰۳-۰۹۲۷۷۲۲۹۰۱
تلفاکس: ۰۲۲۷۲۲۹۰۲

پیام وزیر محترم

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بسم الله الرحمن الرحيم

میهن عزیز ما ایران کشوری است به لحاظ گستره جغرافیایی پهناور و با شرایط اقلیمی، قومیتی و اجتماعی متنوع و دارای جمعیتی پراکنده. خدمت رسانی سلامت به جمیعت چنین کشوری نیازمند بهره‌گیری از شبکه سلامت وسیع و کارآمد است. خوشبختانه تدبیر متقدمین سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی سلامت در طول سال‌های تخصیت شکل‌گیری شبکه و تداوم حمایت و تلاش آنها و کارشناسانی که پس از آن در نظام سلامت کشور ایفای نقش نمودند موجب شد شبکه‌ای گسترده مبتنی بر سطح‌بندی شکل‌گیرد که در حال حاضر دسترسی بالایی به خدمات پایه سلامت ایجاد نموده است، با این وجود این نظام برای پاسخ‌گویی به نیازهای در حال تغییر و افق‌های آینده، نیازمند تحولاتی عمیق است. چالش‌هایی که ضرورت تحول در این نظام را قطعی می‌کنند عبارتند از: دگرگونی در سیمای سلامت و عوامل خطر، تغییر در انتظارات اجتماعی و رشد قابل توجه هزینه‌های سلامت به دلیل تغییر در ساختار سنی جمیعت، افزایش امید زندگی و غلبه بیماری‌های غیرواگیر.

برخی نقاط کلیدی برای این تغییرات را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

- توسعه سنجش‌های سلامت به منظور ارزیابی نیازها، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد
- وضع قوانین حمایت از بخش سلامت
- یک پارچه‌سازی نظام سلامت در حیطه برنامه‌ریزی از طریق مشارکت بخش‌های آموزش، پژوهش، توسعه منابع و نیز همکاری‌های برونویزی با سازمان‌های بیمه‌گر، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و سازمان‌های صنفی سلامت نظیر سازمان نظام پزشکی
- توسعه پوشش همگانی سلامت و برنامه پزشکی خانواده و تحول در مراقبت‌های اولیه بهداشتی درمانی
- ارتقای حاکمیت بالینی بر بازار سلامت به منظور افزایش کارآمدی، عدالت و پاسخ‌گویی
- تحول در ارائه خدمات به لحاظ پوشش، کیفیت و اینمنی مشتریان و تحول در اعتیاربخشی و صدور مجوز

- توسعه راهنمایی‌های بالینی و مراقبت‌های مدیریت شده و اقتصادسنجی برنامه‌ها و خدمات سلامت
- توانمندسازی جامعه‌نگر و توسعه مشارکت‌های مردمی
- هوشمندسازی ارائه خدمات و استفاده از نرم افزارها و سامانه‌های الکترونیک و دوراپزشکی

مطالعه سند پیش‌رو نشان از آن دارد که این موارد در راهبردهای نگارش شده در آن پیش‌بینی شده است. آنچه که تحت عنوان سند تقویت نظام شبکه بهداشتی و درمانی در اختیار قرار گرفته به‌واقع یک سند ملی و فرابخشی برای توسعه نظام شبکه‌ای است که تکیه‌گاه و چارچوب برای تحقق اهداف کارایی، عدالت و پاسخ‌گویی در نظام سلامت است، بر این اساس ضروری است تاکید نماییم که لازم است تمامی بخش‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی در راستای راهبردهای این سند اقدام نمایند تا با تقویت نظام ارجاع، توسعه پوشش همگانی سلامت و ایجاد زیرساخت‌های لازم زمینه‌های دسترسی آحاد مردمی که در پنهان جغرافیایی کشور زندگی می‌کنند به خدمات پایه و اساسی سلامت فراهم شود. همچنین توقع بر این است که سازمان‌های خارج از وزارت بهداشت به تعهدات خود در چارچوب مندرج در این سند عمل نمایند.

توفیق تمامی دست‌اندرکاران برای توسعه خدمات رسانی به مردم را از درگاه ایزد منان خواستارم.

دکتر بهرام عین‌اللهی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی

پیام معاون محترم بهداشت

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

تدوین و ابلاغ سند راهبردی تقویت نظام شبکه فرصتی منحصر به فرد به دست می‌دهد که در آن طیف گسترده‌ای از واحدها و سازمان‌های ذینفع سلامت بتوانند با اجماع، جهت‌گیری‌های سیاستی میان مدت و بلندمدت را برای توسعه نظام مراقبت‌های پایه و اساسی سلامت در کشور فراهم آورند. یکی از وظایف مهم حوزه معاونت بهداشت این است که اطمینان حاصل نماید که در برنامه‌ریزی‌ها تمامی عوامل و ظرفیت‌ها به کار گرفته می‌شوند تا نظام شبکه عملکردی با هزینه اثربخشی مناسب و پیکارچه برای توسعه سلامت داشته باشد و روند اصلاحات با تشریک مساعی گسترده و به شکل هوشمندانه‌ای دنبال شود. سند تقویت نظام شبکه، نوشتاری عملی با بهره‌گیری از دیدگاه‌های علمی در قالب یک برنامه‌ریزی راهبردی است که از طریق مشارکت فکری گروهی از کارشناسان خبره سلامت تحصیل شده است. به عنوان معاون بهداشت می‌خواهم از این فرصت استفاده کنم و از تلاش همکارانی که در تدوین این سند اهتمام ورزیدند و از گذشتگانی که تجربیات و محصول کار آنها در آماده‌سازی این محتوا مفید و موثر واقع شد قدردانی نمایم. این سند چشم‌اندازی جدید برای آینده مراقبت‌های سلامت در کشور به دست می‌دهد و لازم است تمامی بخش‌های متولی سلامت و کمیته‌های اجرایی بدون تأخیر برنامه‌ریزی برای تحقق اهداف آن را مورد عمل قرار دهند.

یکی از توصیه‌های اینجانب شفافیت در انکاس دستاوردها و ایجاد و توسعه داشبوردهای شاخص‌های سلامت برای در اختیار گذاشتن نتایج عمل نزد دیدگان تمامی افراد ذیصلاح است. انجام سنجش‌های سلامت و ارائه آنها به ذینفعان امکان بازبینی و ارزیابی هزینه اثربخشی برنامه‌ها را به دست می‌دهد. لازم است مکرر بازگو نماییم که کشور ما به سرعت و بیش از پیش در حال مواجهه با چالش‌های ناشی از گذار جمعیتی، تغییر در سیمای سلامت و تحولات گسترده اجتماعی موثر بر سلامت است. اگر بخواهیم برای چالش‌های پیش رو پاسخی مناسب داشته باشیم ناگزیر از اعمال حاکمیت بالینی و تقویت تولیت نظام سلامت و ایفای نقش‌های موثرتر در بازار خدمات سلامت هستیم. این‌ها مواردی است که در سند پیش رو به آنها توجه شده است.

در نهايٰت خاطرنشان می‌سازم آنچه که با هدف خدمت‌گزاری به مردم شريف اين مرز و بوم در اين سند نگارش شده است بدون تکيه بر لطف الهى و همت و تعهد تمامى ذينفعان سلامت و عوامل علمى و اجرابى محقق نخواهد شد. اميد است با تکيه بر قدرت و اعتمادى که آحاد کارکنان نظام سلامت و همکاران بروون بخشى در اين طريق ارزاني می‌دارند در انجام اين وظيفه توفيق لازم را به دست آوريم.

دكتـر كـمال حـيدـري

معاون بهداشت

پیام رئیس مرکز مدیریت شبکه

معاونت بهداشت - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

به نام خدا

برای تدوین سند تقویت نظام شبکه با مشارکت افراد صاحب نظر، چالش‌ها و نقاط ضعف و قوت و تهدید و فرصت را مرور کردیم. از طریق این ارزیابی‌ها، راهبردهای کلیدی برای تحقق اهداف را تدوین نمودیم تا شرایط مورد نیاز برای ارتقای کارایی، عدالت و پاسخگویی در ساختار نظام شبکه را تبیین نماییم. تلاش کردیم تا ویژگی کارآمدی و مقرن به صرفه بودن را در بستر برنامه‌ها بگنجانیم. استناد بالادستی را برسی کردیم و از تجربیات و دستور عمل‌های گذشته بهره‌مند شدیم. پس از انجام این تدبیرها لازم است اقدامات عملی آغاز شود. نخستین گام پس از این، ایجاد ساختاری مناسب برای هدایت برنامه‌ها و مشارکت تمامی واحدها و سازمان‌های ذینفع و همکار در سلامت است تا در سویغ‌ترین زمان ممکن راهبردهای پیش‌بینی شده در سند، تسهیل و محقق شود. امید بر آن داریم تا در طول سه سال آینده با توسعه همکاری‌های درون و برون‌بخشی به ویژه در زمینه تامین منابع مالی و نیروی انسانی به بخش قابل توجهی از اهداف مندرج در این سند دست یابیم. یکی از ویژگی‌های این سند نقش بالای راهبردهای اقتصادی و ارتقای هزینه اثربخشی خدمات در برنامه‌های پیش روست. برای ارزیابی پیامدهای ناشی از مداخلات، ایجاد زیرساخت‌های خدمات هوشمند و ثبت و در دسترس قرار دادن گستره‌تر داده‌ها و تحلیل شاخص‌ها از اهمیت ویژه بخوردار است تا کلیه دست‌اندرکاران به شواهد لازم برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی دست یابند. توسعه مراقبت‌های اولیه بهداشتی-درمانی، ایجاد پوشش همگانی سلامت و تقویت نظام ارجاع و پزشکی خانواده که شعارهای امروز و هر روز ماست در سایه ایجاد زیرساخت‌های فناوری مناسب، راهبردهای تامین مالی پایدار، تحول و توسعه در نحوه ارائه خدمات و کیفیت آنها و خلق منابع برای سلامت امکان تحقق خواهند داشت. این موضوعات موارد دیگری هستند که در سند به آنها توجه شده است.

امید بر آن داریم تا به مدد الطاف ایزد منان و تشریک مساعی گستردگی و مداخلات توأم با تعهد تمامی بخش‌ها و سازمان‌های شریک سلامت در انجام وظایف و تکالیف توفیق یابیم.

دکتر مصطفی رضایی

رئیس مرکز مدیریت شبکه

سند تقویت نظام شبکه بهداشتی و درمانی جمهوری اسلامی ایران

ویراست نخست ۱۴۰۱

تهیه‌کنندگان

نام	نام خانوادگی	سمت
دکتر کمال	حیدری	معاون بهداشت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دکتر مصطفی	رضایی	رئیس مرکز مدیریت شبکه
دکتر اردشیر	حسروی	معاون فنی مرکز مدیریت شبکه
دکتر بابک	فرخی	معاون اجرایی و مدیر گروه پزشکی خانواده مرکز مدیریت شبکه
دکتر محمدرضا	رهبر	مدیر گروه نیروی انسانی مرکز مدیریت شبکه
دکتر محمد	اسلامی	مدیر گروه مدیریت برنامه‌های مرکز مدیریت شبکه*
خانم عصمت	جمشیدیگی	مدیر گروه ساختار مرکز مدیریت شبکه
دکتر نیما	اختر دانش	مدیر گروه پرونده الکترونیک مرکز مدیریت شبکه
دکتر حسین	غلامی	مدیر گروه ارتقاء کیفیت، پایش ارزشیابی مرکز مدیریت شبکه

اعضای کمیته علمی و مشورتی تدوین سند تقویت نظام شبکه

نام	نام خانوادگی	سمت
دکتر حسین	ملک‌افضلی	عضو پیوسته فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران
دکتر عباس	وثوق	عضو هیات علمی و مدیر گروه تحقیقات حکمرانی و سلامت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دکتر محمد جواد	کبیر	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان
دکتر حمید	بهلوی	متخصص سیاست‌گزاری سلامت
دکتر ناهید	جعفری	معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان
دکتر آتبین	حیدرزاده	معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان
دکتر عبدالالمحمد	خواجه‌ثیان	معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر*
دکتر قاسم	اویس	معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران*
دکتر غلامحسین	صادقیان	معاون اجرایی معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دکتر سعید	تمالی	معاون فنی معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دکتر امید	براتی	عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
دکتر شاهین	شیرانی	رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دکتر محمدرضا	رضایی‌مند	رئیس مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی اصفهان
دکتر علیرضا	اولیایی‌منش	معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دکتر محمدرضا	سهرابی	معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

* در زمان تدوین سند این سمت را داشته‌اند.

سایر همکاران			
نام	نام خانوادگی	سمت	
خانم الهام	رشیدیان	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
آقای امین	عطائی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر نگین	طاهری	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
آقای امیر مسعود	آزاد	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر معصومه	ابراهیمی توانی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر سید حسین	واشق	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر حسین	کاظمینی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر بتول	ربانی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر مهین سادات	عظیمی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر هستی	ثنایی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
خانم طبیه	رضایی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر داود	نظام‌الاسلامی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر محمد علی	ادیب‌فر	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
خانم فرشته	فقیهی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
خانم آزاده	درمیانی	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر ناهید	نواییان	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
خانم شبنم	صادقی خو	کارشناس مرکز مدیریت شبکه	
دکتر هما	یوسفی	مدیر گروه مدیریت و کاهش خطرات بلایا مرکز مدیریت شبکه	
آقای رسول	حمامی	مدیر گروه سلامت جمعیت خانواده و مدارس معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان	
دکتر مرجان	مشکوتی	مدیر گروه گسترش شبکه معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان	
دکتر جمشید	معتمد	مدیر گروه گسترش شبکه معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	

فهرست

۱۹	مقدمه
۲۰	پیشینه نظام شبکه در ایران
۲۳	ارزش‌ها
۲۳	اصول
۲۵	فصل اول: بررسی وضعیت موجود
۲۵	عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
۲۵	ثبات اقتصادی
۲۸	آموزش و تحصیلات
۲۹	دسترسی به خدمات با کیفیت بهداشتی
۳۰	محیط زندگی و همسایه‌ها
۳۱	شاخص‌های سلامت و جمعیت
۳۶	شاخص‌های ساختار نظام شبکه
۳۷	سطح‌بندی خدمات
۳۷	طرح گسترش - اصول و شاخص‌های انتخاب محل و تعداد واحدهای ارائه‌دهنده خدمت
۳۷	سطح اول ارائه خدمت
۳۸	سطح دوم ارائه خدمت
۳۹	شاخص‌های نیروی انسانی در نظام شبکه سلامت
۳۹	تعداد مجوز تخصیص داده شده در سال‌های مختلف

فصل دوم: نقاط ضعف و قوت، فرصت‌ها و تهدید‌ها.....۴۱

فصل سوم: اهداف کلان، راهبردها و برنامه‌های تقویت نظام شبکه.....۵۱
۵۳ اولویت‌های اعتباری سند تقویت نظام شبکه
۵۵ هدف کلان: تقویت، بازسازی و توسعه شبکه بهداشتی و درمانی کشور
۵۵ تقویت نظام تحقیقات حوزه بهداشت
۵۶ بهبود نظام پرداخت از روش پرداخت به صورت حقوق به روش ترکیبی، شامل حقوق و پرداخت بر مبنای عملکرد
۵۸ ارتقای فرایندهای منابع مالی حوزه بهداشت مبتنی بر تفویض اختیار مراکز بهداشت شهرستان/ استان/ سطح ملی
۶۰ اجرای پایلوت ادغام برنامه طب ایرانی در نظام شبکه
۶۲ توسعه بسته‌های خدمتی مبتنی بر نیاز
۶۴ اولویت‌دادن تقویت نظام شبکه در همه سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه سلامت
۶۶ بهکارگیری تکنولوژی‌های نوین در ارائه خدمات
۶۷ استانداردسازی کدینگ / محتوى
۶۸ پایش و ارزیابی سامانه‌های سطح یک
۶۹ معماری اطلاعات و مدیریت آمار و اطلاعات حوزه بهداشت
۶۹ ایجاد داشبورد گزارش‌گیری
۷۰ طراحی مدل جامع بسته‌های خدمت منطبق با استانداردهای انفورماتیک
۷۱ طراحی و توسعه برنامه‌ها و پروژه‌های الکترونیک سلامت
۷۲ ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه اعتباریخشی مراکز خدمات جامع سلامت)
۷۴ ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه مراقبت‌های اولیه بهداشتی دوستدار اینمی)
۷۶ ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه رصد و ارتقای مستمر شاخص‌های منتخب ارزیابی کیفیت ...)
۷۸ ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه تامین و ارتقای رضایتمندی گیرندگان خدمت)
۸۰ تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن‌آوری‌های نوین (برنامه نظام جامع پایش ...)
۸۲ تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن‌آوری‌های نوین (برنامه راهاندازی و استقرار ...)
۸۴ برنامه تقویت مستندسازی علمی و فنی در حوزه بهداشت
۸۶ برنامه پیاده‌سازی مدیریت دانش در حوزه بهداشت
۸۸ انتخاب و انتصاب مدیران حوزه بهداشت
۹۰ بهکارگیری رانندگان حوزه بهداشت
۹۲ توانمندسازی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت در خصوص جلب مشارکت مردم
۹۳ ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت
۹۶ تربیت نیروی انسانی گروه پزشکی
۹۸ جذب و ماندگاری نیروی انسانی در مناطق محروم
۱۰۰ بهبود فضاهای فیزیکی ارائه خدمات و تامین تجهیزات
۱۰۲ نوسازی تجهیزات پزشکی واحدهای شبکه

۱۰۳.....	بهبود فرایندهای نگهداری تجهیزات پزشکی
۱۰۴.....	اجرای پایلوت تقویت و ساماندهی تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت در نظام شبکه
۱۰۵.....	تدوین ساختار اجرایی؛ الزامات قانونی
۱۰۶.....	استقرار و اجرای برنامه پژوهش خانواری

مقدمه

دستیابی به اهداف سلامت بدون سرمایه‌گذاری کافی و موثر در نظام سلامت و خدمات آن ناممکن است. برای تحقق این موضوع، استفاده صحیح از منابع، به کارگیری راهبردهای خلاقانه و مبتنی بر نیاز جامعه، مطابق با ساختار و سطح‌بندی مراقبت‌های بهداشتی درمانی اولیه و توجه ویژه به عدالت در سلامت از اهمیت افزون‌تری برخوردار است.

برای بهره‌مندی مناسب افراد محروم و آسیب‌پذیر از نظام سلامت تضمینی وجود ندارد؛ مگر آن‌که نظام سلامت با ساختار و سازماندهی تنظیم شده، خدمات پایه و اساسی را به صورت ادغام یافته و فعال در اختیار آن‌ها قرار دهد. برای این منظور باید بار دیگر اولویت‌های مورد تاکید نظام سلامت مورد توجه قرار گیرد؛ اولویت روستا بر شهر، اولویت مناطق محروم بر مناطق برخوردار، اولویت پزشکی عمومی بر انواع تخصص‌های پزشکی، اولویت خدمات سرپایی به بستری. علاوه بر این، لازم است تا بخش‌های مختلف (دولتی، خصوصی و تعاونی) نیز برای دستیابی به نتایج سلامت سرمایه‌گذاری کنند.

تحقیق شاخص‌های سلامت در عرصه‌های کارآمدی، پاسخ‌گویی و تامین مناسب منابع مالی، نیازمند مشارکت مردمی و همکاری بین‌بخشی است. همه بخش‌ها باید در زمینه برنامه‌ریزی، تامین منابع مالی و تجهیزاتی و نیروی انسانی، حداکثر مشارکت را داشته باشند.

مفهوم مراقبت‌های اولیه بهداشتی (PHC^۱) در سال‌های پس از ۱۹۷۸ مکرراً تفسیر و بازتعریف شده است؛ به نحوی که این امر منجر به سردگمی در مورد این اصلاح و عملکرد آن گردیده است. بر همین اساس، به منظور هماهنگ نمودن تلاش‌های آتی در زمینه مراقبت‌های اولیه بهداشتی در سطوح جهانی، ملی و محلی و هدایت اجرای آنها توسط سازمان جهانی بهداشت، تعریف واضح و ساده‌ای به شرح زیر ارائه شده است:^۲

PHC رویکرد کلی جامعه به سلامت است. هدف PHC تضمین بالاترین سطح ممکن از سلامت و رفاه و توزیع عادلانه آنها با تمرکز بر نیازهای مردم در سریع‌ترین زمان ممکن به صورت ارائه مستمر خدمات است. این خدمات، ارتقای سلامت و پیشگیری از بیماری تا درمان، توانبخشی و مراقبت تسکینی^۳ که تا حد امکان به محیط زندگی مردم نزدیک است، را در برمی‌گیرد.

PHC سه جزء مرتبط دارد که بر یکدیگر اثر هم افزایی دارند:

۱. رفع نیازهای سلامت مردم از طریق خدمات ارتقایی، حفاظتی، مراقبت‌های پیشگیرانه، درمانی، توانبخشی و تسکینی در طول زندگی. البته اولویت‌بندی راهبردی خدمات مراقبت‌های کلیدی سلامت با هدف افراد و خانواده‌ها از طریق مراقبت‌های اولیه و جمعیت از طریق بهداشت عمومی به عنوان عناصر اصلی خدمات سلامت یکپارچه عمل می‌کنند.

-
1. Primary Health Care
 2. World Health Organization & United Nations Children's Fund (UNICEF). (2018). A vision for primary health care in the 21st century: Towards universal health coverage and the sustainable development goals. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/328065>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
 3. Palliative Care

۲. پرداختن نظام مند به عوامل تعیین‌کننده سلامت (از جمله عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی و محیطی و همچنین خصوصیات فردی و رفتار) از طریق سیاست‌ها و اقدامات مبتنی بر شواهد در همه بخش‌ها.

۳. توانمندسازی افراد، خانواده‌ها و جوامع برای بهینه‌سازی سلامت خود، به عنوان توسعه‌دهندگان خدمات بهداشتی و اجتماعی و خودمراقبتی که باعث ارتقاء و حفاظت از سلامتی و تامین رفاه می‌شود.

با توجه به تعریف فوق و بر اساس نظرات کارشناسی، در این سندي تعریف زیر برای مراقبت‌های اولیه بهداشتی (PHC) کشور ارائه شده است:

- مجموعه فعالیت‌های بهم پیوسته در قالب برنامه‌های سلامت در بسته خدمات پایه که بر مبنای سطوح پیشگیری تدوین شده‌اند.

به نحوی که جامع، در دسترس، مستمر، هماهنگ و مبتنی بر مشارکت فرد، خانواده و جامعه با هدف حداکثرسازی سطح بهره‌مندی و توزیع عادلانه سلامت می‌باشند. بدیهی است که اجرای موفق مراقبت‌های فوق در گروه مکاری‌های درون‌بخشی، بین‌بخشی و مشارکت آگاهانه جامعه است.

پیشینه نظام شبکه در ایران

در طی تاریخ، ارائه خدمات سلامت، یکی از تعهدات مهم دولت‌ها بوده است. به علاوه با شکل‌گیری ساختارهای حکومتی مبتنی بر مردم سالاری، ارائه خدمات سلامت به یکی از مطالبات مردم و یا نمایندگان آنها مبدل شده است، بنابراین دولت‌ها تلاش می‌کنند این خدمات را به عنوان یکی از برنامه‌های رفاهی به مردم عرضه نمایند و معمولاً برای تامین خدمات سلامت منابع مالی از محل بودجه‌های عمومی در نظر گرفته می‌شود. بعد از جنگ جهانی دوم و تشکیل سازمان جهانی بهداشت، برنامه‌های مختلفی از جمله واکسیناسیون عمومی و مبارزه با بیماری‌های واگیر شامل مalaria، سل، جذام از جمله خدمات سلامت عمومی بودند که به صورت برنامه‌های عمومی در بسیاری از کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران اجرا گردیدند.

با عنایت به نیاز به ارائه خدمات بهداشتی درمانی در مناطق دور افتاده، در دهه هفتاد میلادی، استفاده از نیروهای داوطلب و یا کادر کمکی بومی در برخی از کشورها مثل چین و ایران به عنوان راهبردی برای ارائه خدمات سلامت در مناطق روستایی انتخاب شدند. با توجه به این تجربه، در سال ۱۹۷۸ کنفرانس بین‌المللی آلمآتا توسط سازمان جهانی بهداشت برگزار شد که شاید مهم‌ترین رویداد تاریخی در تحول ارائه خدمات سلامت در جهان باشد. در این نشست جهانی که منجر به صدور اعلامیه آلمآتا شد، کشورهای جهان تصمیم گرفتند تا راهبرد PHC را برای نیل به اهداف متعددی از جمله تحقق عدالت در دسترسی جامعه به مراقبت‌های اولیه سلامت اجرا نمایند. هم‌زمان در راستای ارائه خدمات نظام مند به مردم در کشورمان نیز تجربی وجود داشت. از جمله این تجربه که عمدها در دهه ۵۰ شمسی اجرا گردید می‌توان طرح بهدار روستای استان فارس، طرح‌های سازمان خدمات اجتماعی در فارس و تهران و طرح مشترک سازمان برنامه و بودجه وقت و سازمان خدمات اجتماعی در لرستان و طرح ارومیه را نام برد که از بین این طرح‌ها، طرح ارومیه به عنوان الگوی مناسب انتخاب گردید.

برگزاری نشست آلمآتا هم‌زمان بود با وقوع انقلاب اسلامی در ایران، بنابراین توسعه خدمات اجتماعی به خصوص خدمت به مناطق محروم به یکی از اولویت‌های دولت مبدل گشت. با توجه به صدور اعلامیه آلمآتا و تجارب طرح‌های اجرایی در قبل از انقلاب، طرح گسترش شبکه‌های بهداشت و درمان کشور بر اساس مراقبت‌های اولیه بهداشتی به عنوان راهبرد اساسی نظام سلامت در سال ۱۳۶۳ تصویب شد و سپس در هر استان، یک شهرستان به عنوان نمونه

برای اجرای طرح انتخاب گردید. از آنجایی که طرح دارای پیشینهٔ فنی و علمی بود برای مدیران ارشد نظام سلامت و سیاستگذاران کشور به خوبی مورد پذیرش قرار گرفت و طرح از حمایت‌های سیاسی خوبی برخوردار شد. لذا واحدهای ارائه خدمت بر اساس طرح گسترش شبکه‌های کشور با سرعت چشمگیری به خصوص در مناطق روستایی ایجاد و راه اندازی شدند به طوری که در فاصله سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۷۰ بیش از ۸۸۰۰ خانه بهداشت، ۶۰۰ مرکز بهداشتی درمانی روستایی، ۴۳۰ مرکز بهداشتی درمانی شهری و ۱۴۷ مرکز آموزش بهورزی راه اندازی و فعال شد. همچنین تعداد بهورزان از ۴۲۳۶ به ۱۹۴۶۸ نفر افزایش یافت.^۱

در ابتدای دهه هفتاد شمسی از آنجایی که شبکه بهداشت و درمان کشور در مناطق شهری به خصوص در شهرهای بزرگ و حاشیه شهرها با چالش کافی نبودن واحدهای ارائه مراقبت‌های اولیه بهداشتی و پایین‌بودن دسترسی به مراقبت‌های مورد نیاز مردم مواجه بود، برنامه ایجاد پایگاه‌های بهداشتی و استفاده از داوطلب بهداشتی (طرح رابطین) در سال ۱۳۷۲ اجرا گردید. با اجرای این برنامه و استفاده از تجارب حاصل از توسعه شبکه مراقبت‌های اولیه بهداشتی در مناطق روستایی (ایجاد خانه‌های بهداشت و بهکارگیری بهورزان)، دسترسی مردم به مراقبت‌های اولیه بهداشتی به صورت نسبتاً فعالی فراهم گردید.

در آن زمان یکی از چالش‌های نظام شبکه که از انتظارات به حق مردم نیز به شمار می‌آمد، خدمات درمانی مناسب و نظام ارجاع به سطح دوم (بیمارستان) با استفاده از نظام بیمه‌ای بود. اگرچه این موضوع در طراحی اولیه شبکه مراقبت‌های اولیه بهداشتی نیز مدنظر قرار داشت، ولی تا ابتدای دهه ۸۰ هنوز به مرحله اجرا در نیامده بود. بنابراین در سال ۱۳۸۴ برنامه بسیج همگانی بیمه روستاییان (بهبر) اجرا شد. براساس این برنامه، حدود ۲۸ میلیون نفر از جمعیت روستایی و شهرهای زیر ۲۰,۰۰۰ نفر تحت پوشش این برنامه قرار گرفتند و برنامه پزشکی خانواده در کلیه واحدهای ارائه‌دهنده خدمت مناطق مذکور با همکاری سازمان‌های بیمه‌گر اجرا گردید. از آنجایی که ضرورت اجرای این برنامه در مناطق شهری نیز وجود داشت، در سال ۱۳۸۸ قرار شد که برنامه پزشکی خانواده نیز در مناطق شهری اجرا شود؛ ولی با توجه به مشکلات اجرایی طرح، از جمله عدم تامین منابع مورد نیاز، این برنامه فقط در دو استان فارس و مازندران اجرا شد.

با عنایت به مطرح شدن برنامه پوشش همگانی سلامت^۲ توسط سازمان جهانی بهداشت و اجرای طرح تحول سلامت در کشورمان که از سال ۱۳۹۲ شروع شد، یکی از برنامه‌های مهم حوزه بهداشت، بازنگری و بهروزسازی نظام شبکه مراقبت‌های اولیه بهداشتی کشور بود که به مرحله اجرا درآمد.

اهم برنامه‌های مهم اجرا شده طرح تحول حوزه بهداشت عبارت بودند از:

- بازنگری بسته خدمت بر اساس نیازهای سلامت مردم از جمله بار بیماری‌های غیرواگیر و عوامل خطر بر حسب گروه‌های سنی

- بازنگری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت در قالب مراکز جامع سلامت و پایگاه‌های سلامت
- افروzen نیروی انسانی جدید شامل مراقب سلامت و کارشناسان روانشناس بالینی و تغذیه
- بازسازی و بهبود استاندارد ساختمان و تجهیزات واحدهای ارائه خدمات شبکه
- استقرار پرونده الکترونیک سلامت در قالب سامانه یکپارچه بهداشت

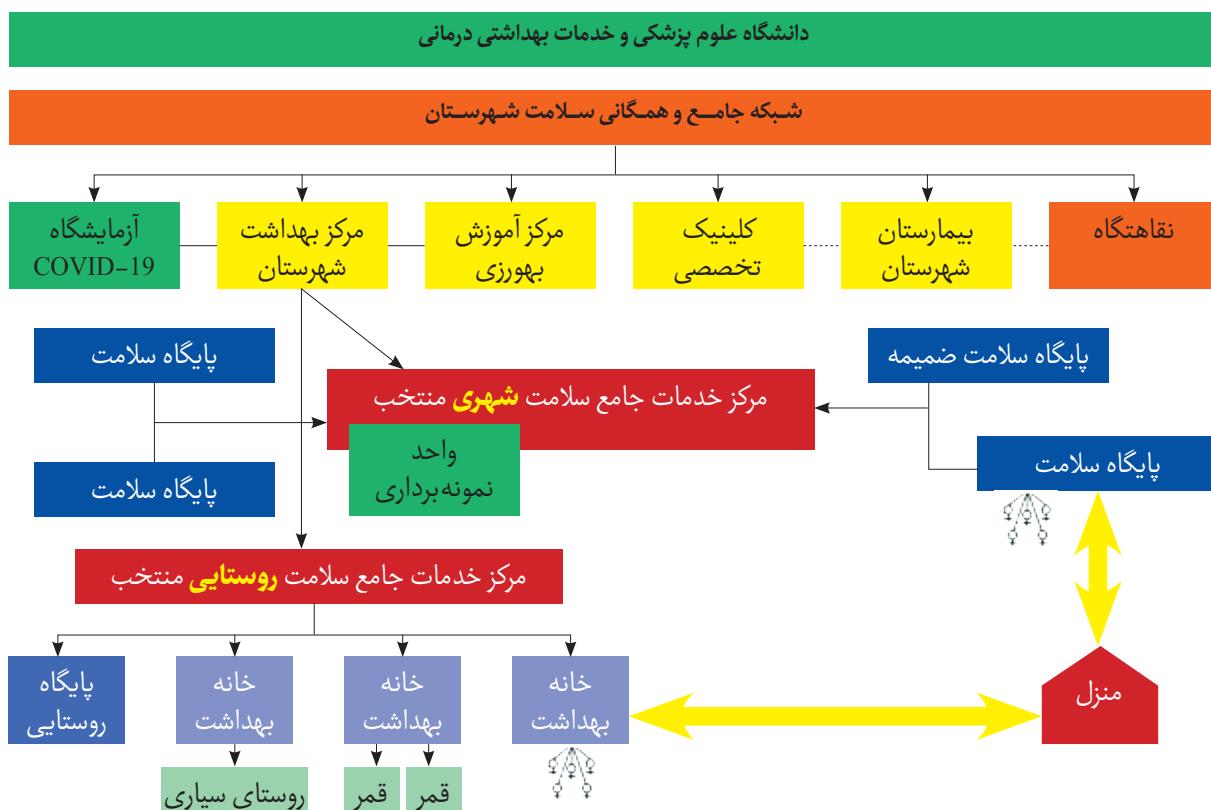
۱. شادپور، دکتر کامل، شبکه مراقبت‌های اولیه بهداشتی در ایران، تهران ۱۳۷۲

2. Universal Health Coverage

- ظرفیت‌سازی مدیران و کارشناسان نظام شبکه
- خرید راهبردی خدمات

با توجه به رخداد همه‌گیری کووید-۱۹ در کشورمان، برای پیشگیری و کنترل بیماری با انجام تغییراتی در این خصوص در نظام شبکه بهداشت و درمان کشور (نمودار ذیل)^۱ بستری برای ارائه خدمات مختلف از جمله رهگیری، انجام تست، درمان، پیگیری و ارجاع بیمار از واحدهای شبکه مهیا گردید که نقش مهمی در پیشگیری و کنترل بیماری داشت، بنابراین این موضوع باعث شد که سیاستگذاران نظام، تقویت نظام شبکه را به عنوان یک اولویت مهم مطرح نموده و مورد توجه قرار دهند؛ بنابراین هدف از این مستند، ارائه وضعیت موجود نظام ارائه خدمات و برنامه‌ها و راهکارها برای تقویت شبکه بهداشت درمان کشور می‌باشد..

نمودار واحدهای ارائه خدمات PHC نوین در شهرستان‌های کشور

۱. منبع: تبریزی جعفرصادق، رئیسی علیرضا و نمکی سعید، مراقبت‌های بهداشتی درمانی اولیه و همه‌گیری کووید-۱۹ در جمهوری اسلامی ایران، مجله تصویر سلامت، ۱۴۰۱.

ارزش‌ها:

- حاکمیت اصول اعتقادی، احکام و اخلاق اسلامی در تمامی ابعاد نظام سلامت
- عدالت
- کرامت انسانی
- سلامتی همه جانبه، حقی همگانی
- خودباوری و استقلال طلبی در حوزه علم و فن آوری مرتبط با سلامت
- مسئولیت‌پذیری اجتماعی
- تعاون و نوع دوستی
- رشد و تعالی آحاد جامعه در جهت دستیابی به حیات طیبه

اصول:

- توسعه و اعتلای فرهنگ عمومی نظام سلامت (انضباط‌بخشی، رعایت شئونات محیط علمی، تعظیم شعائر دینی)
- رشد و ارتقاء نظام سلامت در راستای تمدن‌سازی دانشگاه‌ها
- پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری
- بهره‌مندی عادلانه تمامی ذینفعان نظام سلامت و آحاد جامعه
- ارتقاء سلامت افراد و اولویت‌بخشی به پیشگیری
- بهره‌گیری عالمانه از دانش طب ایرانی-اسلامی و مکمل
- همکاری بین‌بخشی در راستای هم‌افزایی توان بومی و تقویت پیشرفت درون‌زا
- آگاهی‌بخشی نسبت به حقوق و مسئولیت‌های افراد و جلب مشارکت فعال مردم
- زمینه‌سازی برای نوآوری و تولید فن‌آوری مطلوب بومی و توسعه پژوهش مبتنی بر نیازهای اساسی کشور و رفع معضلات حوزه سلامت
- تعهد به آرمان‌های انقلاب و اصول قانون اساسی در زمینه سلامت
- اهتمام به پیوستگی و تداوم فرآیند تعلیم و تربیت نیروی انسانی
- ترویج فرهنگ کار جهادی بر پایه خدمت‌رسانی مطلوب در زمینه سلامت
- ارتقاء جایگاه هدایت‌گر خانواده در تعالی بخشی علمی و فرهنگی نظام سلامت
- گسترش مطالعات دینی در زمینه سلامت، احکام پژوهشی و رشد معنویت

۱. برگرفته شده از سند "چارچوب اجرایی شدن سیاست‌های کلی سلامت"، حریرچی ایرج، امامی رضوی سید حسن، دلاوری علیرضا، احمدنژاد الهام، آریا نادر، وثوق عباس و اسماعیل‌زاده حمید، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۹۹

۲. منبع فوق

بررسی وضعیت موجود

۱

عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، شرایط محیطی هستند که انسان‌ها در آن‌ها به دنیا می‌آیند، زندگی می‌کنند، آموزش می‌بینند، کار و بازی می‌کنند، احترام می‌گذارند، علاقه را تجربه می‌کنند و در آن پیر می‌شوند. این شرایط تاثیر قابل توجهی بر دامنه گسترده‌ای از سلامت، عملکردها، پیامدهای کیفیت زندگی و عوامل خطر برای آن‌ها می‌گذارند. اصلی‌ترین عوامل اجتماعی موثر بر سلامت عبارتند از: ثبات اقتصادی، دسترسی به آموزش با کیفیت، دسترسی به خدمات سلامت با کیفیت و زمینه‌های اجتماعی جامعه.

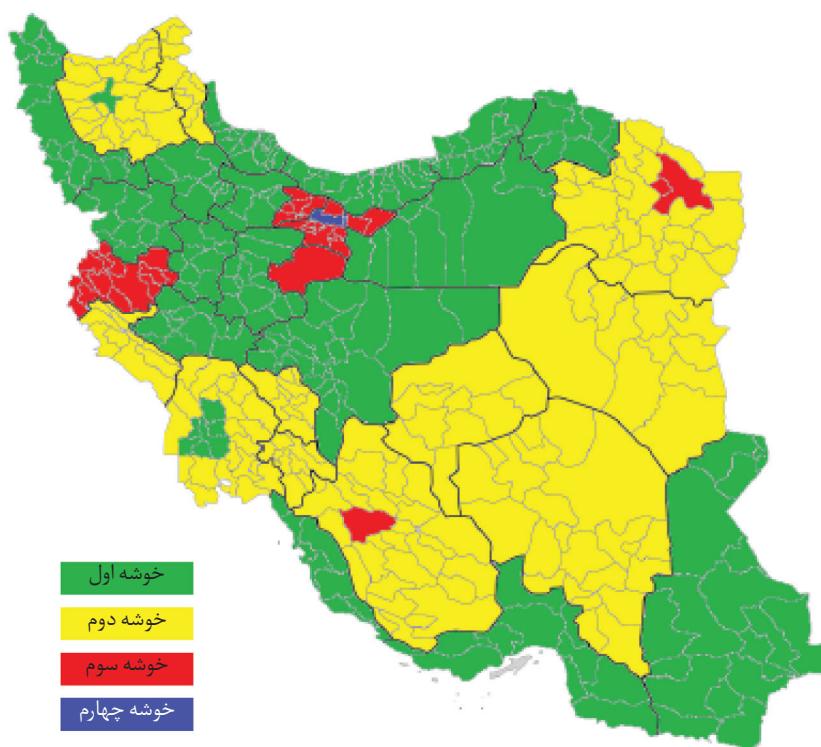
ثبات اقتصادی

امروز نسبت قابل توجهی از افراد در فقر زندگی می‌کنند؛ به همین دلیل، قادر به تامین غذای سالم، مراقبت‌های سلامت و تامین سرپناه نیستند. آموزش‌ها و مشاوره‌های تغذیه‌ای، تامین خدمات رایگان / ارزان پایه بهداشتی برای همه افراد جامعه با توجه ویژه به این گروه‌ها می‌تواند بهبود شاخص‌های سلامت را به دنبال داشته باشد. باید برنامه‌ها به گونه‌ای باشد که موجب کمک به مردم در راستای تثبیت وضعیت اقتصادی آن‌ها شود.

افراد برخوردار از شغل ثابت کمتر به فقر دچار شده و از سلامت بهتری برخوردار هستند؛ اما برای نسبت قابل توجهی از مردم یافتن یک شغل و حفظ آن آسان نیست. توانایی کار در افراد با معلولیت‌ها، آسیب‌ها یا بیماری‌هایی مانند آرتیت محدودتر است. تامین خدمات بازتوانی و توانبخشی در واحدهای ارائه خدمت و نیز مبنی بر جامعه و نیز تشخیص زودرس و درمان درست آرتیت‌ها می‌تواند این محدودیت‌ها کاسته و به ثبات اقتصادی بیشتر اشاره ضعیف کمک کند. به علاوه برخی افراد با شغل ثابت از درآمد قابل قبولی برای اینکه زندگی سالمی داشته باشند، برخوردار نیستند. برنامه‌های اشتغال، مشاوره‌های شغلی و موقعیت‌های با کیفیت بالای مراقبت از کودکان سبب می‌شود که افراد

بیشتری قادر به حفظ شغل خود باشند. همچنین اتخاذ سیاست‌هایی برای کمک به مردم برای پرداخت هزینهٔ غذا، تامین خانه، مراقبت‌های سلامت و تحصیل می‌تواند به واسطه کاهش فقر سبب بهبود سلامت شود. جداول ۱ و ۲ وضعیت شاخص فقر را در مناطق مختلف کشور، به تفکیک مناطق شهری و روستایی و براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهند. همانگونه که مشخص است، وضعیت شاخص فقر در کشور در فاصله سال‌های ۱۳۹۵-۷ نامطلوب‌تر شده است.

نقشه ۱. خوشبندی مناطق شهری کشور

جدول ۱. برآورد خط فقر ماهانه و نرخ رشد آن در مناطق شهری (هزار تومان)^۱

خوشة چهارم	خوشة سوم	خوشة دوم	خوشة اول	خوشة‌ها	
۷۶۹	۵۰۵	۳۶۴	۴۱۰	خط فقر سرانه معادل	سال ۱۳۹۵ (محاسبه)
۲۰۷۶	۱۳۶۵	۹۸۳	۱۱۰۹	خط فقر خانوار چهار نفره	
۸۵۸	۵۷۱	۴۱۸	۴۶۴	خط فقر سرانه معادل	سال ۱۳۹۶ (برآورد)
۲۳۱۶	۱۵۴۴	۱۱۲۹	۱۲۵۳	خط فقر خانوار چهار نفره	
۱۱۶	۱۳/۱	۱۴/۸	۱۳	نرخ رشد نسبت به سال ۱۳۹۵	

۱. منبع: برآورد خط فقر نیمه اول سال ۱۳۹۷، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، معاونت پژوهش‌های اقتصادی، دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۶۱۷۵، آذر ماه ۱۳۹۷.

خوشه چهارم	خوشه سوم	خوشه دوم	خوشه اول	خوشه‌ها	
۹۰۷	۵۹۹	۴۳۶	۴۸۶	خط فقر سرانه معادل	بهار ۱۳۹۷ (برآورد)
۲۴۵۰	۱۶۱۸	۱۱۸۰	۱۳۱۲	خط فقر خانوار چهار نفره	
۱۱/۱	۱۰/۹	۱۰/۲	۹/۳	نرخ رشد نسبت به بهار ۱۳۹۶	
۱۰۱۰	۶۷۰	۴۹۳	۵۵۱	خط فقر سرانه معادل	تابستان ۱۳۹۷ (برآورد)
۲۷۲۸	۱۸۱۰	۱۳۳۱	۱۴۸۹	خط فقر خانوار چهار نفره	
۲۲/۴	۲۳/۹	۲۴/۳	۲۵/۸	نرخ رشد نسبت به تابستان ۱۳۹۶	

مأخذ: محاسبات تحقیق

توضیحات: خوشه‌ها به ترتیب شامل مناطق ذیل می‌باشند:

خوشه اول: استان‌های مرکزی، آذربایجان غربی، کردستان، بوشهر، هرمزگان، گیلان، اصفهان، همدان، زنجان، قزوین، مازندران، گلستان، لرستان، سمنان، خراسان شمالی، سیستان و بلوچستان، شهرستان تبریز، شهرستان اصفهان، شهرستان اهواز.

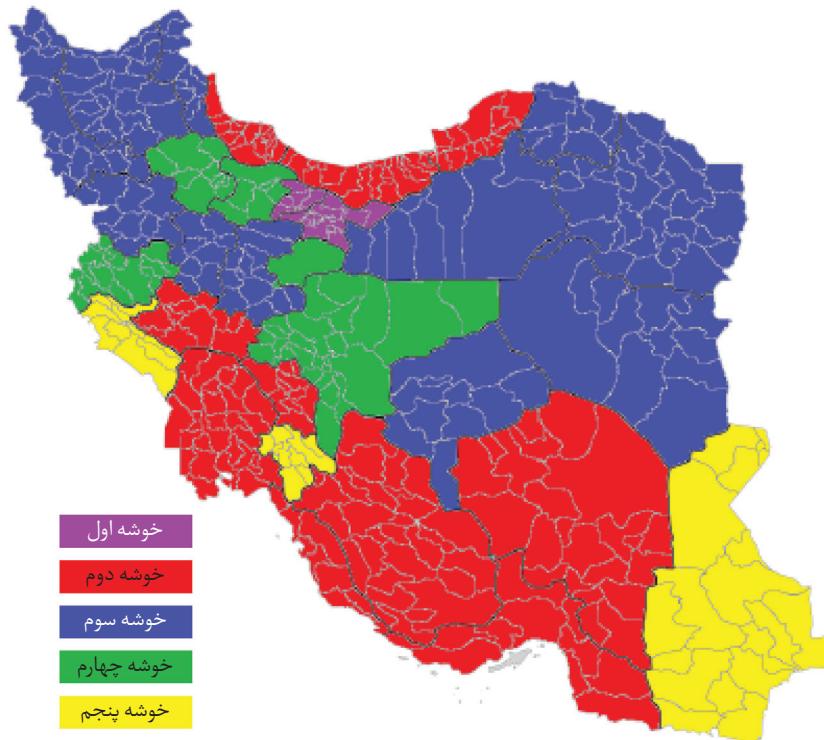
خوشه دوم: استان‌های اردبیل، خوزستان، خراسان رضوی، فارس، خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد.

خوشه سوم: استان‌های کرمانشاه، البرز، قم، تهران، شهرستان مشهد، شهرستان کرج، شهرستان شیراز

خوشه چهارم: شهرستان تهران.

مقادیر سرانه معادل با فرض نفر اول برابر یک، نفر دوم برابر $7/5$ و نفرات بعدی برابر $5/7$ در نظر گرفته شده است (خانوار چهارنفره معادل $2/7$ در نظر گرفته شده است).

نقشه ۲. خوشه‌بندی مناطق روستایی کشور

جدول ۲. برآورد خط فقر ماهیانه و نرخ رشد آن در مناطق روستایی (هزار تومان)

خوشه پنجم	خوشه چهارم	خوشه سوم	خوشه دوم	خوشه اول	خوشه‌ها	
۲۰۱	۲۷۶	۲۱۹	۲۳۳	۴۳۲	خط فقر سرانه معادل	سال ۱۳۹۵ (محاسبه)
۵۴۳	۷۴۶	۵۹۲	۶۳۱	۱۱۶۷	خط فقر خانوار چهار نفره	
۲۴۹	۳۱۶	۲۵۴	۲۷۲	۴۸۹	خط فقر سرانه معادل	سال ۱۳۹۶ (برآورد)
۶۷۴	۸۵۳	۶۸۶	۷۳۵	۱۳۲۲	خط فقر خانوار چهار نفره	
۲۴/۱	۱۴/۴	۱۵/۸	۱۶/۴	۱۳/۳	نرخ رشد نسبت به بهار ۱۳۹۵	بهار ۱۳۹۷ (برآورد)
۲۵۰	۳۳۰	۲۶۳	۲۸۳	۵۱۳	خط فقر سرانه معادل	
۶۷۶	۸۹۳	۷۱۲	۷۶۴	۱۳۸۶	خط فقر خانوار چهار نفره	تابستان ۱۳۹۷ (برآورد)
۱۲/۳	۱۱/۴	۱۱/۵	۹/۳	۱۰/۶	نرخ رشد نسبت به بهار ۱۳۹۶	
۲۸۹	۳۸۵	۳۰۴	۳۲۵	۵۸۴	خط فقر سرانه معادل	تابستان ۱۳۹۷ (برآورد)
۷۸۱	۱۰۳۹	۸۲۲	۸۷۹	۱۵۷۸	خط فقر خانوار چهار نفره	
۳۰/۲	۳۰/۴	۲۸/۴	۲۸/۶	۲۵	نرخ رشد نسبت به تابستان ۱۳۹۶	

مأخذ: (همان)

توضیحات: خوشه‌ها به ترتیب شامل استان‌های ذیل هستند:

خوشه اول: تهران، البرز.

خوشه دوم: خوزستان، چهارمحال بختیاری، هرمزگان، گیلان، کرمان، فارس، لرستان، گلستان، مازندران، بوشهر.

خوشه سوم: آذربایجان شرقی، کردستان، یزد، خراسان جنوبی، مرکزی، همدان، اردبیل، سمنان، خراسان رضوی، آذربایجان غربی، خراسان شمالی.

خوشه چهارم: زنجان، کرمانشاه، اصفهان، قم، قزوین.

خوشه پنجم: سیستان و بلوچستان، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد.

مقادیر سرانه معادل با فرض نفر اول برابر یک، نفر دوم برابر ۷/۰ و نفرات بعدی برابر ۵/۰ در نظر گرفته شده است (خانوار چهار نفره معادل ۲/۷ در نظر گرفته شده است).

آموزش و تحصیلات

افراد تحصیلکرده‌تر به طور معمول سالم‌تر بوده و عمر طولانی‌تری دارند. باید برای بهبود وضعیت سلامتی مردم برنامه‌ریزی‌هایی صورت گیرد که دسترسی کودکان و نوجوانان به موقعیت‌های تحصیلی با کیفیت افزایش یافته و نیز به آن‌ها کمک شود تا به خوبی از امکانات آموزشی مدرسه بهره گیرند.

کودکان خانواده‌های کم‌درآمد، کودکان دارای معلولیت و کودکانی که به صورت عادی برخی تمایزهای اجتماعی مانند قلدری را تجربه می‌کنند، به احتمال بیشتر با ریاضی و خواندن مشکل پیدا می‌کنند. تامین خدمات سلامت روانی

و اجتماعی برای این کودکان می‌تواند روبرویی با عوامل آسیب‌زا را کاهش داده و به تشخیص و کنترل بهتر بیماری کمک کند. همچنین این افراد کمتر پایان دوره دبیرستان و وارد شدن به دانشگاه را تجربه می‌کنند. به همین خاطر احتمال دستیابی آنان به شغل سالم و با دریافتی بالا کاهش یافته و بیشتر بیماری‌های قلبی، دیابت و افسردگی را تجربه می‌کنند. کاهش عوامل خطر بیماری‌های واگیر و نیز غربالگری سلامت در این گروه‌ها می‌تواند سبب تشخیص زودرس و اقدامات پیشگیری‌کننده و درمانی بهتر در جریان بیماری شود.

افزون بر این، برخی از کودکان در مدرسه‌های با عملکرد پایین درس خوانده و برخی از خانواده‌های نیز توان فرستادن فرزندان خود به دانشگاه را ندارند. استرس زندگی فقیرانه می‌تواند تکامل مغزی کودکان را تحت الشاعع قرار داده و سبب شود که برای داشتن عملکرد مناسب در مدرسه دشواری بیشتری را تجربه کنند. برنامه‌های تکامل کودکان می‌تواند با آگاهی از روند تکاملی کودک و نیز یافتن افراد مشکل دار در اولین فرصت ممکن، کمک قابل توجهی را در بهبود وضعیت تکاملی این کودکان به دنبال داشته باشد. مداخله‌هایی که به بهبود عملکرد کودکان و نوجوانان در مدرسه کمک کرده و به خانواده در پرداخت هزینه‌های دانشگاه کمک می‌کند، می‌تواند مزایای بهبود سلامت را در طولانی مدت در پی داشته باشد.

جدول ۳. میزان باسوسادی جمعیت ۶ ساله و بیشتر کشور از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵

شرح	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵	۱۳۷۰	۱۳۶۵	۱۳۵۵	۱۳۴۵	۱۳۳۵
مرد وزن	۸۷,۶	۸۴,۷	۸۴,۶	۷۹,۵	۷۴,۱	۶۱,۸	۴۷,۵	۲۹,۴	۱۵,۱
مرد	۹۱	۸۸,۴	۸۸,۷	۸۴,۷	۸۰,۶	۷۱	۵۸,۹	۴۰,۱	۲۲,۴
زن	۸۴,۲	۸۱,۱	۸۰,۳	۷۴,۲	۶۷,۱	۵۲,۱	۳۵,۵	۱۷,۹	۸

گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که شاخص سواد جمعیت بالای شش سال کشور در فاصله سال‌های ۱۳۳۵-۹۵ از بهبود چشمگیری، به ویژه در خانم‌ها برخوردار بوده است. علیرغم این بهبود چشمگیر، هنوز حدود ۱۲ درصد جامعه بی‌سواد هستند. اگرچه تراکم شاخص بی‌سوادی، عمدتاً در گروه‌های سنی سالمند شایع است؛ ولی در هر صورت تاثیر خود را بر سلامت افراد خواهد گذاard.

توجه ویژه به کودکان برای برخورداری از آموزش‌های پایه و نیز کیفی با تبدیل انسان‌ها به افراد برخوردار از سطوح بالای تحصیلات به بهبود سلامت جامعه کمک می‌کند.

دسترسی به خدمات باکیفیت بهداشتی

نسبت قابل توجهی از مردم حتی در کشورهای توسعه یافته، دسترسی مناسبی به خدمات باکیفیت بهداشتی مورد نیاز ندارند. برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای باید به گونه‌ای پیش روید که دسترسی به هنگام مردم به خدمات باکیفیت بهداشتی را افزایش دهد. تشکیل و تقویت شبکه‌های بهداشتی-درمانی در جمهوری اسلامی ایران که در اقصی نقاط کشور گستردۀ است، ایران را به یکی از کشورهای با شاخص بسیار مطلوب دسترسی به خدمات بهداشتی تبدیل کرده است.

۱. منبع: میزان باسوسادی جمعیت ۶ ساله و بیشتر کشور از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵، مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ تا ۱۳۷۰ و آمارگیری جمعیت ۱۳۷۰

برخورداری از پوشش بیمه‌ای نیز از الزامات بهبود و ارتقای سلامت است. افرادی که تحت پوشش بیمه نیستند؛ ممکن است قادر به پرداخت هزینه‌های درمانی و داروهای خود نباشند؛ به همین خاطر، افزایش پوشش‌های بیمه‌ای همواره به عنوان یکی از راهبردهای اصلی تلقی می‌شود.

افرادی که خدمات مراقبتی پایه را دریافت نمی‌کنند، ممکن است از برخی از مزایای آن مانند غربالگری‌های سرطان محروم شوند. دوری از واحدهای ارائه خدمت یکی دیگر از عواملی است که دسترسی به خدمات با کیفیت بهداشتی را تحت الشعاع قرار می‌دهد. مداخلات برای افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی همانند آنچه که در جریان طرح تحول سلامت و با توجه ویژه به مناطق حاشیه شهری رخ داد و نیز دریافت خدمات حضوری و غیرحضوری، همانند آنچه که در پاندمی کووید-۱۹ رخ داد، می‌تواند دسترسی مردم به خدمات با کیفیت بهداشتی مورد نیاز را آسان‌تر کند.

خوبی‌ختنانه پوشش ارائه خدمات در جمهوری اسلامی ایران با شکل‌گیری شبکه بهداشت و درمان با توجه ویژه به مناطق روستایی از وضعیت بسیار مناسبی برخوردار بوده است. در دهه‌های گذشته و با افزایش مهاجرت از مناطق روستایی به حاشیه کلان شهرها، افراد حاشیه‌نشین در دسترسی به خدمات و مراقبت‌های پایه بهداشتی با مشکلات و محدودیت‌هایی مواجه شده بودند که با آغاز طرح تحول سلامت، بازنگری شبکه‌های بهداشتی و درمانی و افزایش واحدهای ارائه خدمت موجود، شاخص دسترسی در همهٔ مناطق کشور و به‌ویژه حاشیه کلان شهرها از بهبود قابل توجهی برخوردار شد.

محیط زندگی و همسایه‌ها

افرادی که با هم در یک منطقه زندگی می‌کنند، تاثیر قابل توجهی بر سلامت و خوب بودن یکدیگر دارند. چشم‌انداز سلامت مردم باید به گونه‌ای باشد که اینمی و سلامت مردم را در محل‌های زندگی، کار، تحصیل و بازی آن‌ها تامین نماید.

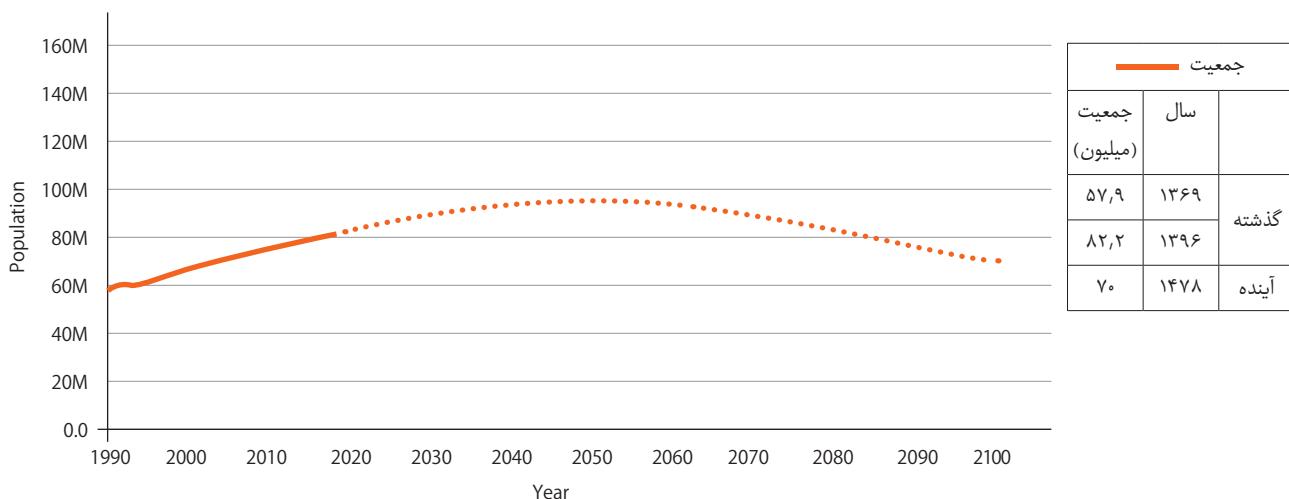
در برخی از مناطق در همهٔ کشورهای دنیا شاخص‌های نامطلوب خشونت، هوای آلوده، آب آلوده و سایر عوامل خطر سلامت وجود دارد. اقلیت‌های قومی و مذهبی و مردمی که از درآمد کمتری برخوردار هستند بطور معمول در مناطق با مخاطرات بالاتر زندگی می‌کنند. همچنین ممکن است افراد در محل کار با مخاطرات سلامت روبرو شوند. دود دست دوم و صدای بلند، مثال‌هایی از این عوامل خطر هستند.

سیاستگزاری و مداخلات در سطوح شهرستان، استان و کشور می‌تواند سبب کاهش این عوامل خطر شده و ارتقای سلامت را به دنبال داشته باشد. برای مثال، پیش‌بینی و تامین محل‌هایی برای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری می‌تواند اینمی پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری را افزایش داده و ارتقای سلامت و کیفیت زندگی را در پی داشته باشد.

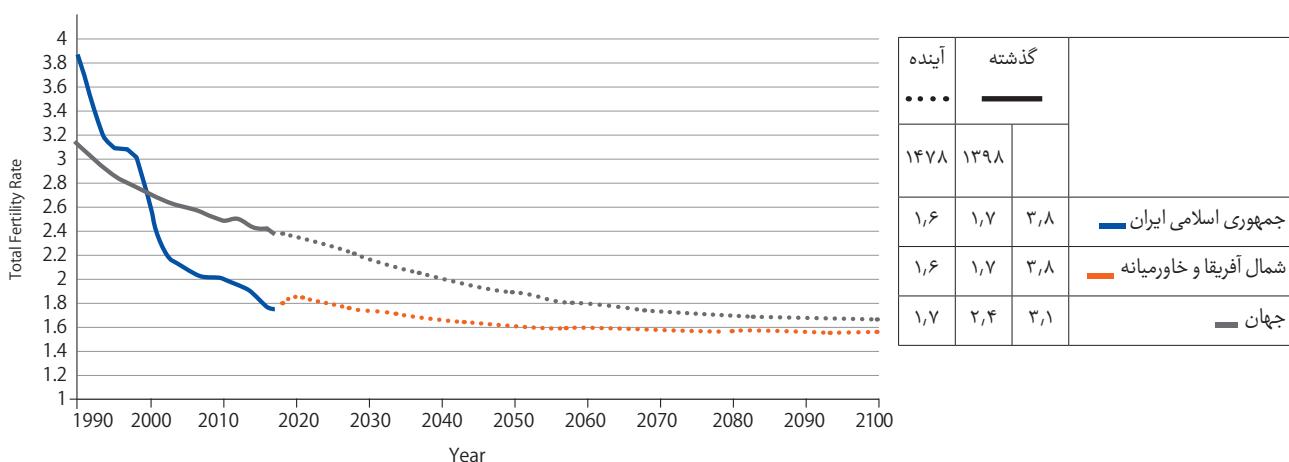
شاخص‌های سلامت و جمعیت

در این قسمت، شاخص‌های سلامت جمعیت و روند آنها در طی سال‌های اخیر بر اساس منابع مختلف مرور خواهد شد؛ همچنین در مورد برخی از شاخص‌ها، پیش‌بینی‌های انجام شده نیز ارائه می‌گردد.^۱

نمودار شماره ۱- پیش‌بینی جمعیت ایران در سال‌های آینده بر اساس مطالعه بار جهانی بیماری‌ها (GBD 2019)

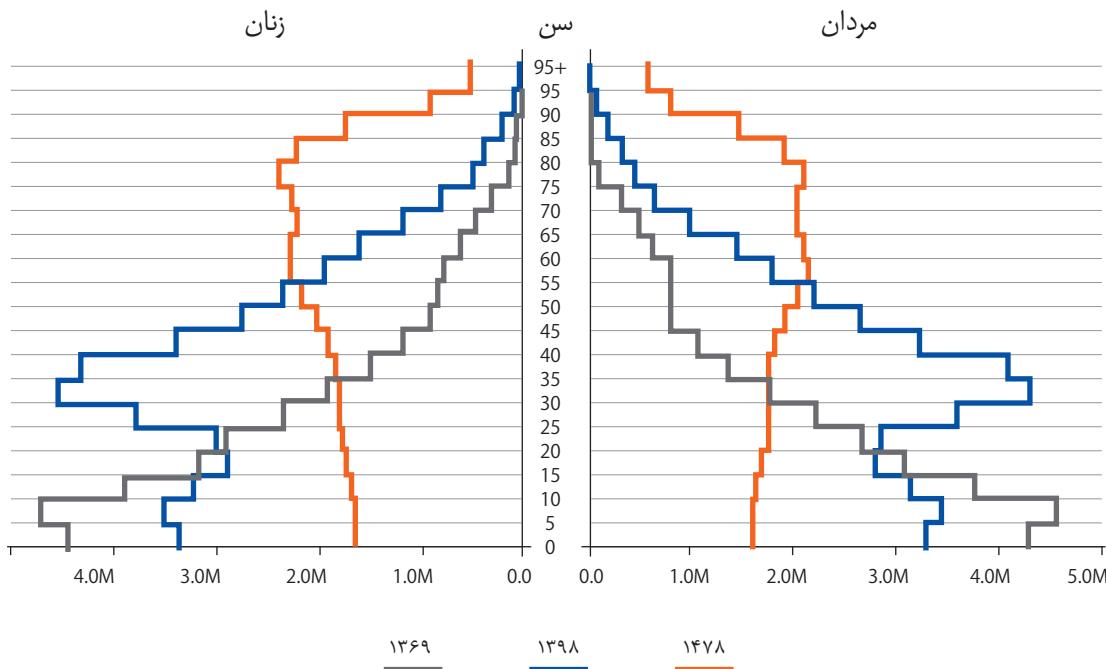

نمودار شماره ۲- روند باروری کلی (TFR) ایران براساس مطالعه بار بیماری‌ها (GBD 2019).

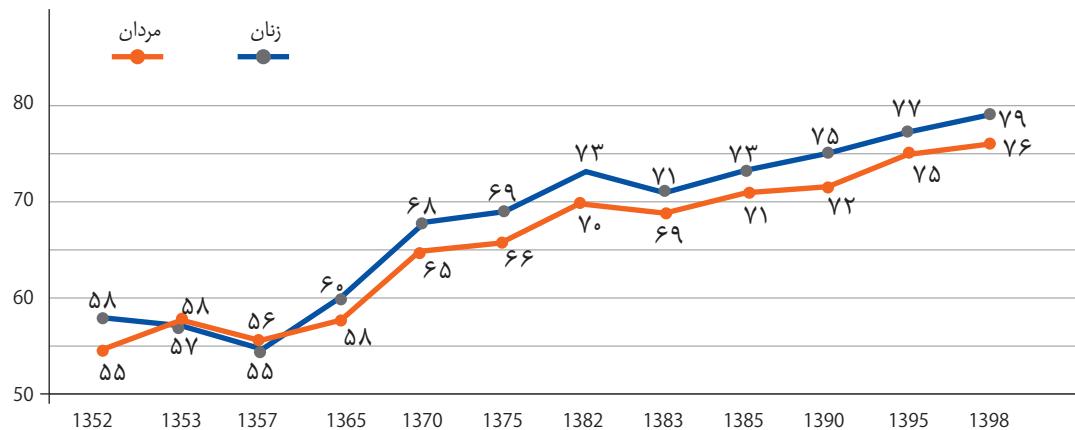
1. <https://www.healthdata.org/iran>

نمودار شماره ۳ - هرم سنی ایران در سه مقطع زمانی ۱۳۶۹، ۱۳۹۸ و ۱۴۷۸ بر اساس مطالعه بار بیماری‌ها (GBD 2019)

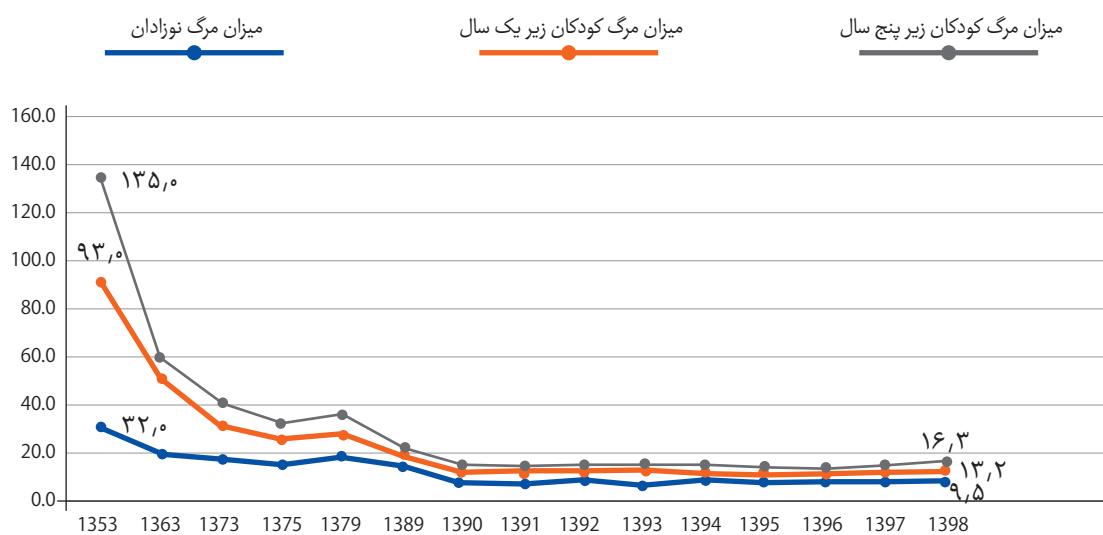
نمودار شماره ۱، جمعیت ایران در گذشته و آینده را نشان می‌دهد. برآوردها نشان می‌دهد که جمعیت ایران با توجه به کاهش نرخ باروری به تدریج کاهش خواهد یافت، به نحوی که در سال ۱۴۷۸، به ۷۰ میلیون نفر خواهد رسید. نرخ باروری کشورهای خاورمیانه، شمال آفریقا و دنیا، روندی کاهشی دارد که این کاهش در ایران هم رخ داده است. پیش‌بینی کاهش نرخ رشد در ایران نسبت به میانگین دنیا بیشتر است که این موضوع زنگ خطریست بر لزوم اتخاذ راهکارهای مناسب برای افزایش نرخ باروری با همکاری تمامی ارکان دولت و نهادهای مرتبط. نسبت تعداد افراد مسن به افراد جوان در سال‌های پیش رو افزایش خواهد یافت، به نحوی که در بعضی گروههای سنی بالا، تعداد افراد مسن به نسبت افراد جوان بیشتر خواهد بود و این نشانگر لزوم توجه بیشتر به فراهم ساختن نیازهای سلامت افراد مسن در سال‌های آتی است (نمودار شماره ۲ و ۳).

نمودار شماره ۴- روند امید زندگی در بدو تولد به تفکیک جنس بر اساس منابع مختلف، ایران، ۱۳۹۸-۱۳۵۲

نمودار شماره ۴ روند امید زندگی به تفکیک زنان و مردان در طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۳۵۲ بر اساس مطالعات مختلف در کشور را نشان می‌دهد. با توجه به نمودار مذکور، امید زندگی از ۵۵ سال و ۵۸ به ترتیب برای مردان و زنان در سال ۱۳۵۲ به ۷۶ و ۷۹ سال در سال ۱۳۹۸ در ایران افزایش یافته است. همچنین بر اساس مطالعه بار بیماری‌های سال ۲۰۱۹ (GBD)، امید زندگی مردان و زنان ایرانی در سال ۱۴۷۸ به ترتیب به ۸۲, ۷۸ و ۸۵, ۷۲ خواهد رسید.

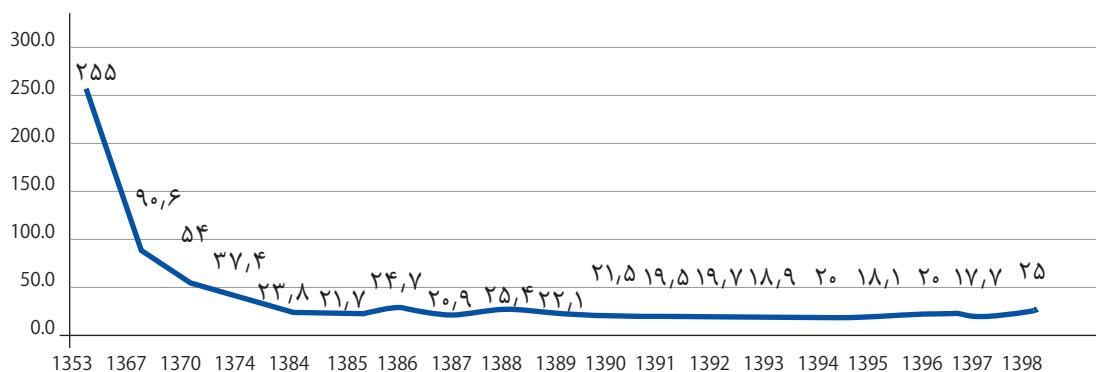
نمودار شماره ۵- روند مرگ نوزادان (کمتر از ۲۸ روزه)، کمتر از یک ساله و کمتر از پنج ساله در هزار تولد زنده بر اساس منابع مختلف، ایران، ۱۳۹۸-۱۳۵۳

نمودار شماره ۵، روند مرگ نوزادان (کمتر از ۲۸ روزه)، کمتر از یک ساله و کمتر از پنج ساله در هزار تولد زنده بر اساس منابع مختلف از جمله پیمایش‌های کشوری و برنامه ثبت و طبقه‌بندی علل مرگ در طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۳۵۳ را نشان می‌دهد. بر اساس نمودار فوق، میزان‌های مرگ کودکان در طی حدود ۵ دهه گذشته کاهش چشمگیری داشته

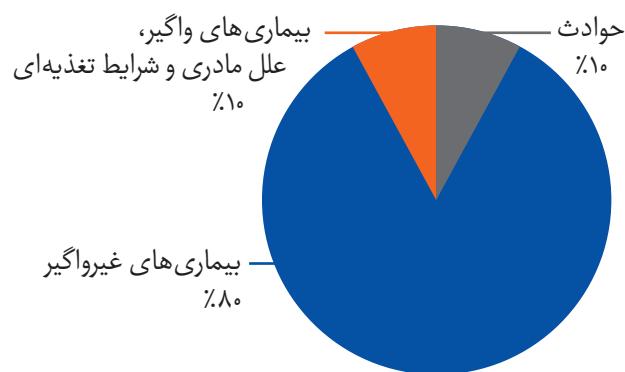
است به طوری که میزان مرگ نوزادان از ۳۲ در سال ۱۳۵۳ به ۹,۵ در سال ۱۳۹۸ رسیده است و میزان مرگ کودکان زیر یکساله از ۹۳ در سال ۱۳۵۳ به ۱۳,۲ در سال ۱۳۹۸ کاهش یافته است. ضمناً میزان مرگ کودکان کمتر از پنج سال از ۱۳۵ ۳ در سال ۱۳۹۸ به ۱۶,۳ در سال ۱۳۵۳ کاهش یافته است.

نمودار شماره ۶- روند مرگ مادران در صدهزار تولد زنده براساس منابع مختلف در ایران طی سال‌های ۱۳۵۳-۱۳۹۸

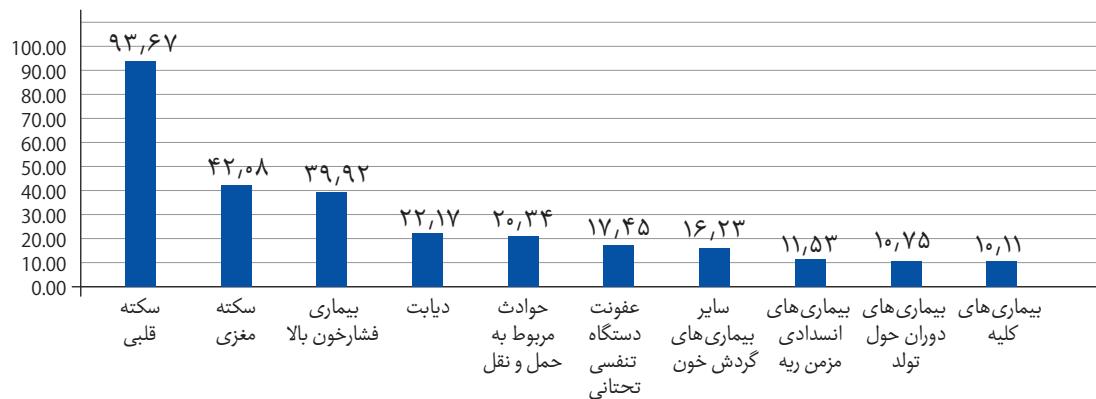
نمودار شماره ۶ روند میزان مرگ مادران در صدهزار تولد زنده براساس منابع مختلف از جمله پیمایش‌ها و نظام مراقبت مرگ مادری دفتر سلامت جمعیت خانواده و مدارس (از سال ۱۳۸۴ به بعد) را نشان می‌دهد. براساس نمودار مذکور، میزان مرگ مادری از ۲۵۵ در سال ۱۳۵۳ به ۲۵ در سال ۱۳۹۸ کاهش یافته است.

نمودار شماره ۷- درصد سه گروه کلی علل مرگ براساس نظام ثبت و طبقه‌بندی علل مرگ، ایران، ۱۳۹۸

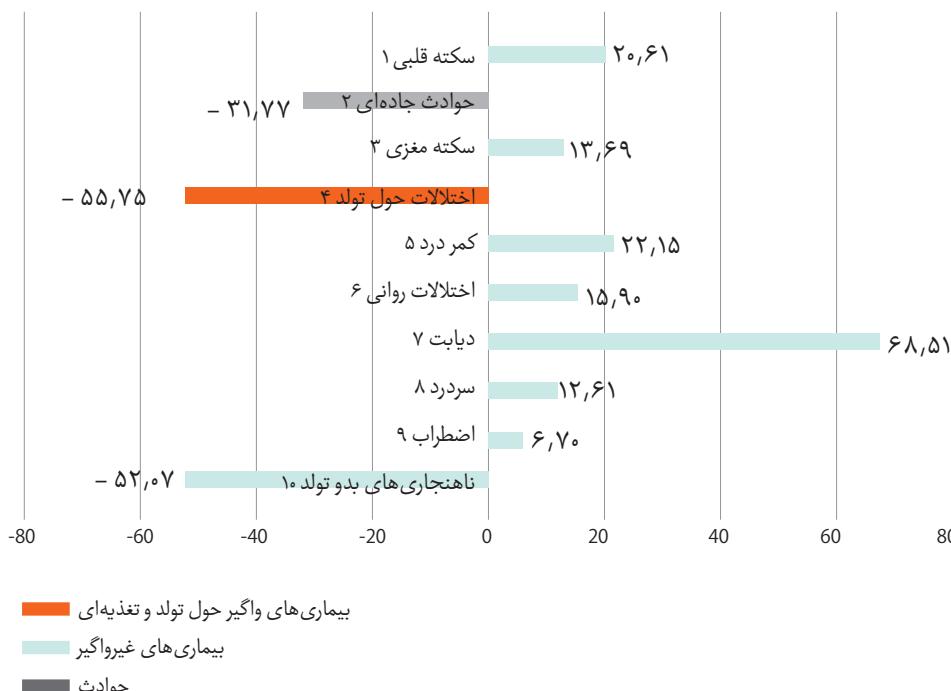

براساس نمودار شماره ۷، درصد علل مرگ ایرانیان مربوط به بیماری‌های غیرواگیر بوده و حوادث و بیماری‌های واگیر، علل مادری و تغذیه هر کدام ۱۰ درصد را به خود اختصاص داده‌اند؛ بنابراین بیماری‌های غیرواگیر و عوامل خطر آنها مهم‌ترین مشکلات سلامت مردم کشورمان می‌باشد.

نمودار شماره ۸- میزان ده علت اول مرگ در ۱۰۰ هزار نفر بر اساس داده‌های نظام ثبت و عمل مرگ، ایران، ۱۳۹۸

نمودار شماره ۸ میزان ده علت اول مرگ در ۱۰۰ نفر جمعیت براساس داده‌های نظام ثبت و طبقه‌بندی علل مرگ را نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌کنید ۴ بیماری اول سکته قلبی (۹۳,۶۷)، سکته مغزی (۴۲,۰۸)، بیماری فشارخون (۳۹,۹۲) و دیابت (۲۲,۱۷) در گروه بیماری‌های غیرواگیر قرار داشته و حوادث مربوط به حمل و نقل (۲۰,۳۴)، رتبه ۵ را به خود اختصاص داده است.

نمودار شماره ۹- درصد تغییرات ده علت عمدۀ بار بیماری بر حسب^۱ DALYs براساس مطالعه بار بیماری‌ها ۲۰۱۹ میلادی، ایران، سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۸

1. Disablility Adjusted Life Years

نمودار شماره ۹ درصد تغییرات ده علت عمدۀ بار بیماری‌ها بر حسب شاخص DALY (سال‌های از دست رفته عمر تعديل شده برای مرگ و ناتوانی) در سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۸ بر اساس مطالعه بار بیماری در سال ۲۰۱۹ GBD (۲۰۱۹) را نشان می‌دهد. با توجه به نمودار فوق، در طی ده ساله مورد بررسی، دیابت اگرچه رتبه ۷ را به خود اختصاص داده، ولی بیشترین افزایش را داشته است (۶۸,۵ درصد)، بعد از آن کمر درد (۲۲,۱۵ درصد) و سکته قلبی (۲۰,۶ درصد) اختلالات روانی (۱۵,۹ درصد) بیشترین افزایش را داشته‌اند. از طرف دیگر اختلالات حول تولد (۵۵,۷ درصد)، ناهنجاری‌های بدو تولد (۵۲,۰۷ درصد) و حوادث جاده‌ای (۳۱,۸) از بیشترین میزان کاهش برخوردار بوده‌اند.

نتیجه‌گیری:

بررسی روند شاخص‌های جمعیتی کشور نشانگر آن است که به دلیل کاهش باروری و افزایش امید زندگی، نسبت جمعیت سالم‌مند کشور در آینده افزایش خواهد یافت و باید نظام شبکه برای ارائه بسته‌های خدماتی به سالم‌مندان تقویت شود. شاخص‌های مرگ و میر کودکان و مادران باردار در طی ۴ دهه گذشته کاهش قابل توجهی داشته است؛ ولی لازم است در استان‌های کم‌برخوردار به ارتقای برنامه عدالت محور که منجر به سلامت مادران و کودکان می‌شود، توجه ویژه‌ای گردد.

در طی دهه‌های اخیر سیمای اپیدمیولوژیک کشور تغییرات زیادی داشته است و بیماری‌های غیرواگیر سهم زیادی از مرگ‌ها و ناتوانی‌ها را به خود اختصاص داده‌اند، لذا طراحی مداخلات و بسته‌های خدمت با هدف پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر و اختلالات روانی و عوامل خطر آنها باید از اولویت‌های نظام شبکه باشد.

شاخص‌های ساختار نظام شبکه

حق برخورداری از مراقبت‌های سلامت برای تمامی شهروندان همراه با توزیع عادلانه خدمات سلامت، در قانون اساسی کشور تبلور می‌یابد. در عمل، چنین تفکری موجب شده است تا نظام سلامت کشور بر مبنای خدمات اساسی که از منابع عمومی تأمین اعتبر می‌شوند، آحاد مردم را از مراقبت‌های اولیّه سلامت که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عرضه می‌شوند بهره‌مند سازد. ساختار نظام سلامت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متتشکل از معاونت‌های مختلف در بالاترین سطح است. در سطح استان‌ها، دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، مسئولیت تربیت نیروی انسانی برای بخش سلامت و ارائه خدمات سلامت را برعهده دارند.

در برخی از استان‌های کشور مانند تهران، بیش از یک دانشگاه علوم پزشکی وجود دارد. علاوه بر آن، دانشگاه‌های علوم پزشکی دیگری نظیر دانشگاه‌های آزاد اسلامی، ارشد، سپاه (بقیه الله) و نیروی هوایی در کشور وجود دارند که به طور عمدۀ در محورهای تربیت نیروی انسانی فعالیت می‌کنند. بیمارستان‌های آموزشی و غیرآموزشی، مراکز خدمات جامع سلامت شهری و روستایی و خانه‌ها و پایگاه‌های سلامت، تحت نظرارت دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی وابسته به وزارت بهداشت فعالیت می‌کنند.

سطح‌بندی خدمات

برای آن که خدمات به شکلی مؤثر، عادلانه و با کارآمدی مناسب در اختیار مردم قرار گیرند، سطوح سه‌گانه خدمات مشتمل بر سطح اول، دوم و سوم در نظام شبکه پیش‌بینی و استقرار یافته است. سطح اول شامل خانه‌های بهداشت و پایگاه‌های سلامت است، در سطح دوم مراکز خدمات جامع سلامت استقرار یافته‌اند و سطح سوم شامل بیمارستان‌ها و کلینیک‌های تخصصی است.

طرح گسترش- اصول و شاخص‌های انتخاب محل و تعداد واحدهای ارائه‌دهنده خدمت

در هر شهرستان، طرحی تحت عنوان «طرح گسترش» برای تخصیص واحدهای بهداشتی درمانی وجود دارد. طرح گسترش، محل استقرار تسهیلات بهداشتی و درمانی در سطح هر شهرستان را مشخص می‌کند. توزیع این تسهیلات در مناطق مختلف سطح شهرستان تابع دو عامل اساسی است:

الف) تعداد جمعیت

ب) وضعیت پراکندگی و دسترسی جغرافیایی این جمعیت

به منظور نگارش طرح گسترش، کارشناسان مرکز بهداشت شهرستان باید اطلاعات مربوط به استقرار جمعیت در نواحی مختلف را گردآوری و آن‌ها را بر روی نقشه، علامتگذاری کنند. این نقشه‌ها، تمامی دسترسی جغرافیایی جمعیت را به وضوح به تصویر می‌کشند. راه‌ها و مسیر حرکت جمعیت برای دسترسی به سایر مناطق (نظیر شهرها)، نقشی اساسی در اختصاص واحدهای ارائه خدمت به روستاییان دارد. با چنین شیوه‌ای، نظام شبکه تا حال حاضر توانسته است بیش از ۹۸ درصد جمعیت را که در شمار قابل توجهی از روستاهای با پراکندگی جغرافیایی بالا مستقر هستند، تحت پوشش قرار دهد.

معیارهای انتخاب محل و تعداد واحدهای ارائه‌دهنده خدمات عبارتند از:

- انتخاب شهرستان به عنوان مقیاس اداری و جغرافیایی
- سطح‌بندی خدمات و ارائه خدمت از طریق نظام ارجاع
- ارائه خدمات به شکل ادغام یافته
- سهولت دسترسی جغرافیایی

• در هیچ شرایطی فاصله بیشتر از نیم ساعت با خودرو نباشد.

• استقرار واحدها باید در مسیر حرکت طبیعی مردم باشد.

• تراکم و پراکندگی جمعیت

• دسترسی فرهنگی

سطح اول ارائه خدمت

خانه بهداشت روستایی و پایگاه سلامت شهری، محل ارائه خدمات سطح‌یک، است. بهورزان، ارائه‌دهنده خدمات در خانه‌های بهداشت روستایی و مراقبین سلامت، کارکنان ارائه‌دهنده خدمات در پایگاه‌های سلامت شهری هستند. وظیفه اصلی خانه‌ها و پایگاه‌های سلامت، ارائه مراقبت‌های اولیه بهداشتی درمانی به مردم است. این واحدها، نخستین سطح تماس مردم و اولین سطح ارجاع بهشمار می‌آیند. خانه‌های بهداشت روستایی با رعایت شرایط دسترسی جغرافیایی و فرهنگی بطور متوسط برای حدود ۱۰۰۰ نفر (۵۰۰ تا ۳۵۰۰ نفر) راه‌اندازی می‌شوند.

برای ارائه خدمت به هر ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر یک بهورز در نظر گرفته شده و بطور معمول در هر خانه بهداشت یک بهورز زن و یک بهورز مرد پیش‌بینی می‌شود.

در حال حاضر تعداد خانه‌های بهداشت مصوب طبق طرح گسترش ۱۹۰۹۶ و تعداد خانه‌های بهداشت فعال ۱۷۹۵۸ مورد است. بر این اساس تعداد کسری خانه‌های بهداشت ۱۱۳۸ مورد (معدل ۵,۹۶ درصد) است.

در مناطق شهری با محدوده جمعیتی ۱۲۵۰۰ نفر (بین ۵۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ نفر و در کلانشهرها تا ۲۵۰۰۰ نفر) پایگاه‌های سلامت شهری ایجاد می‌شود. در پایگاه‌ها، مراقبین سلامت اقدام به ارائه خدمات می‌نمایند. مراقبین سلامت مستقر در پایگاه‌ها از میان کارданان و کارشناسان بهداشت خانواده و مبارزه با بیماری‌ها، کارشناسان مامایی و پرستاران انتخاب می‌شوند. تعداد مراقبین سلامت مستقر در هر پایگاه ۵ نفر پیش‌بینی می‌شود.

در روستاهایی که جمعیت آنها ۳۰۰۰ نفر یا بیشتر (۳۰۰۰ تا ۸۰۰۰ نفر) باشد، تبدیل خانه یا خانه‌های بهداشت موجود به پایگاه سلامت روستایی یا راهاندازی پایگاه سلامت روستایی تحت پوشش یک مرکز خدمات جامع سلامت روستایی یا یک مرکز خدمات جامع سلامت شهری صورت می‌پذیرد.

مجموع تعداد پایگاه‌های سلامت پیش‌بینی شده طبق طرح گسترش ۶۴۴۱ مورد است. بر این اساس، کسری پایگاه‌های سلامت در سطح کشور ۸۰۱ مورد معادل ۱۲ درصد است.

سطح دوم ارائه خدمت

مراکز خدمات جامع سلامت شهری و روستایی، سطح دوم ارائه خدمات هستند که در آنها، پزشکان و دیگر اعضای تیم سلامت فعالیت می‌کنند. وظیفه این مراکز، پذیرش ارجاعات از سطوح پایین‌تر و پایش و نظارت بر آنها است.

مراکز خدمات جامع سلامت روستایی با رعایت شرایط دسترسی جغرافیایی و فرهنگی بطور متوسط برای حدود ۸۰۰۰ نفر (۴۰۰۰ تا ۱۲۰۰۰ نفر) راهاندازی خواهند شد. (برای جمعیت کمتر از ۴۰۰۰ نفر راهاندازی مرکز با استراتژی کاهش نیروها همراه است) هر مرکز خدمات جامع سلامت روستایی بین یک تا ۴ خانه بهداشت یا پایگاه سلامت روستایی را تحت پوشش خود دارد (با رعایت امکان ده‌گردشی).

مراکز خدمات جامع سلامت شهری با رعایت شرایط دسترسی جغرافیایی، تمرکز جمعیت و دسترسی فرهنگی بطور متوسط برای حدود ۴۰۰۰۰ تا ۲۵ هزار نفر و در کلانشهرها تا ۸۰۰۰۰ نفر) راهاندازی خواهند شد.

در هر مرکز، خدمات جامع سلامت ۲ تا ۴ پزشک عمومی مستقر می‌شوند. این پزشکان در کنار کارشناسان سلامت روان و تغذیه، سلامت محیط و کار، کارشناس آزمایشگاه، تعذیه و یک تا دو دندانپزشک و سایر پرسنل اجرایی و سرایدار اقدام به ارائه خدمات می‌نمایند. کارپزشک و اعضای تیم سلامت، پذیرش ارجاعات از سطح اول است.

بر اساس طرح گسترش در سطح کل کشور ۶۰۸۹ مرکز خدمات جامع سلامت عادی و ۵۵ مرکز خدمات جامع سلامت شبانه‌روزی پیش‌بینی شده است. در حال حاضر تعداد مراکز خدمات جامع سلامت عادی فعال ۵۶۲۲ مورد و مراکز خدمات جامع سلامت شبانه‌روزی ۵۴۴ مورد می‌باشد. بر این اساس، تعداد کسری مراکز خدمات جامع سلامت عادی ۴۶۷ مورد و مجموع کسری مراکز خدمات جامع سلامت شبانه‌روزی ۶ مورد است.

شاخص‌های نیروی انسانی در نظام شبکه سلامت

بخش بهداشت کشور از نظر پست‌های بلاisticsی دچار کسری قابل توجهی است. به استناد آمار اخذ شده از دانشگاه‌ها در زمستان ۱۴۰۰ میزان ۵۹ درصد از پست‌ها در بخش بهداشت بلاisticsی می‌باشند. این میزان از پست‌های بلاisticsی به مقدار ۱۱۳۸۵۷ نفر از مجموع ۱۹۴۵۷۳ نیروی مورد نیاز طبق طرح گسترش است. در همین زمان کل نیروی موجود در نظام شبکه ۱۳۱۲۸۶ نفر است که از این مجموعه ۵۰۵۷۰ نفر آنها نیروهای قراردادی می‌باشند. دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور برای جبران این حجم از پست‌های بلاisticsی اقدام به به کارگیری نیرو از بخش خصوصی در قالب قرارداد با شرکت‌های پیمانکاری و نیز به کارگیری نیروهای قراردادی و طرحی به عنوان تیم پژوهشی خانواده نموده‌اند. شاخص‌های مختلف مربوط به نیروی انسانی برای رده‌های مختلف در جدول ۴ نمایش داده شده است.

جدول ۴- وضعیت نیروی انسانی رده‌های مختلف شبکه به تفکیک (طبق طرح، موجود و درصد کسری)

طبق طرح	موجود	قراردادی	رسمی و پیمانی	تعداد کسری درصد کسری	تعداد کسری بر اساس بلاisticsی	تعداد کسری بر اساس بلاisticsی	درصد کسری بر اساس بلاisticsی
کل نیروها	۱۳۱۲۸۶	۵۰۵۷۰	۸۰۷۱۶	۱۱۳۸۵۷٪۵۹	۱۸۵۹۳٪۴۱	۲۷۱۸۹٪۷۵	
بهوزر	۳۰۷۵۴	۴۰۴۲	۲۶۷۱۲٪۳۲	۱۴۵۵۱	۱۸۵۹۳٪۴۱	۲۷۱۸۹٪۷۵	
مراقب سلامت	۲۲۵۷۶	۱۳۶۹۴	۸۸۸۲٪۳۷	۱۳۴۹۵	۲۷۱۸۹٪۷۵	۸۴۳۸٪۵۸	
پزشک	۹۹۶۳	۳۹۱۴	۶۰۴۹٪۳۱	۴۵۲۴	۸۴۳۸٪۵۸	۲۶۹۳٪۵۳	
دندانپژوهشک	۲۷۵۱	۳۴۵	۲۴۰۶٪۴۶	۲۳۴۸	۲۶۹۳٪۵۳	۴۱۶۵۴٪۷۶	
سایر کارشناسان	۵۰۹۹	۲۷۵۱	۳۴۵٪۴۴	۲۴۰۱۱	۴۱۶۵۴٪۷۶	۶۱۵۸٪۹۴	
سوایدار	۶۵۳۹	۳۰۹۸	۳۸۱٪۴۷	۳۰۶۰	۶۱۵۸٪۹۴	۹۱۳۲٪۲۸	
نیروهای ستادی	۳۲۳۳۶	۳۱۰۳۸	۷۸۳۴٪۴	۱۲۹۸	۹۱۳۲٪۲۸		

تعداد مجوز تخصیص داده شده در سال‌های مختلف

بر اساس استعلام به عمل آمده از کارشناسان اداره کل منابع انسانی، میزان تخصیص مجوزهای استخدامی در ۱۰ سال اخیر نزدیک کمتر از ۱۴۰۰۰ مورد بوده که عمدۀ آنها مربوط به سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ است. تعداد مجوز تخصیص داده شده تا قبل از سال ۱۳۹۵ قابل توجه نبوده است.

جدول ۵- تعداد مجوز به کارگیری نیروی انسانی واحدهای شبکه برای سال های ۱۳۹۸ تا ۱۳۹۵

تعداد مجوز اعطای شده	سال
۸۰۳	۱۳۹۵
۳۰۰	۱۳۹۶
۱۲۲۵۰	۱۳۹۹ و ۱۳۹۸
۱۳۳۵۳	جمع

وضعیت منابع انسانی یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در کارایی و عدالت محوری در نظام شبکه است. بر این اساس انتظار بر آن است که در برنامه‌های راهبردی توسعه نظام شبکه موضوعات مربوط به مدیریت و توسعه منابع انسانی مورد توجه ویژه قرار گیرند.

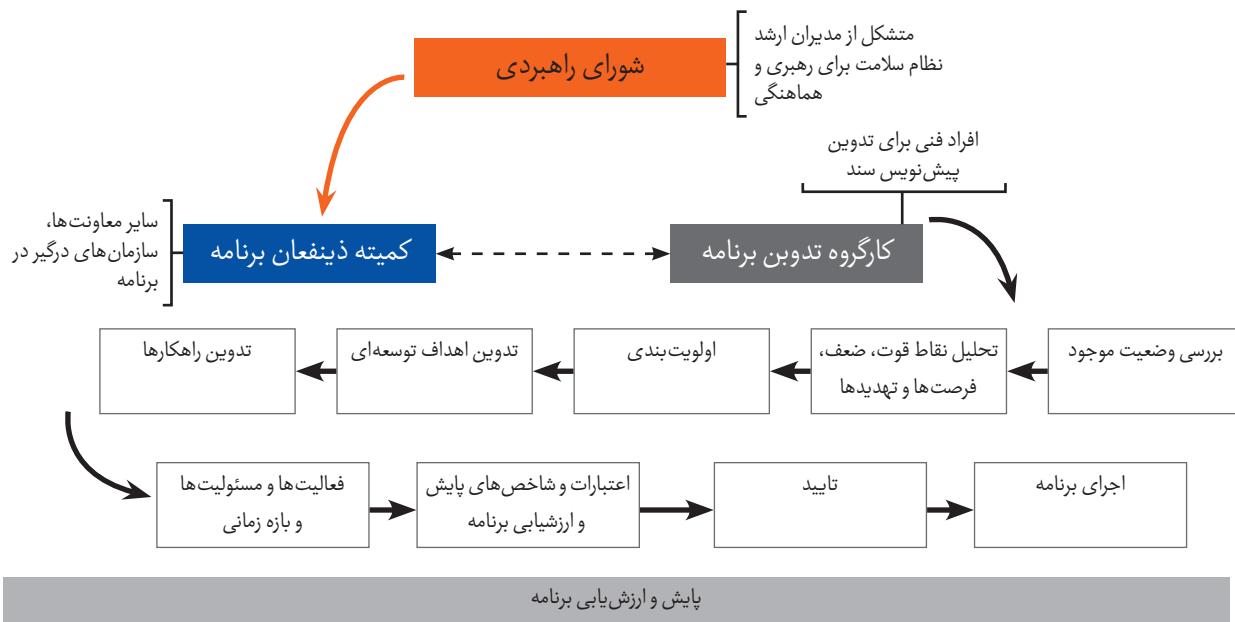
۲ نقطه ضعف و قوت، فرصت‌ها و تهدیدها

سند حاضر با عنایت به بیانات مهم مقام معظم رهبری در خصوص لزوم تقویت نظام شبکه، به عنوان یک اولویت برای معاونت بهداشت و مرکز مدیریت شبکه در نظر گرفته شد و با برگزاری کارگاهی سه روزه از تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۷ تا ۱۴۰۰/۱۰/۹ در اصفهان با تشکیل شبکه کارگروه فنی متشکل از تعدادی از معاونین بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی، اعضای هیات علمی، سیاستگذاران حوزه سلامت و مدیران معاونت بهداشت و مرکز مدیریت شبکه و با درنظر گرفتن برنامه جامع (استراتژیک) مبتنی بر شواهد، تدوین گردید.

روش کار در مرحله بررسی مستند علمی بین‌المللی و داخلی، استناد بالادستی و استفاده از روش‌های اجماع کارشناسی از جمله بارش افکار، تکنیک گروه اسمی، نمرده‌هی و امتیازبندی جمعی و در مرحله دوم کارگروهی و بحث عمومی بود. همچنین برای تدوین سند، چارچوبی مفهومی تهیه شد. همانگونه که ملاحظه می‌شود این سند راهبردی نیازمند ساختار زیر است:

- شورای راهبردی: متشکل از مدیران ارشد نظام سلامت (شورای معاونین) و رئیس سازمان برنامه و بودجه و وزیر تعاون و رفاه اجتماعی
- وظیفه شورای راهبردی عبارت است از رهبری و هماهنگی و تصویب نسخه نهایی سند
- کمیته ذی نفعان: متشکل از نمایندگان ادارات و معاونت‌های وزارت متبع و سایر سازمان‌ها از جمله سازمان برنامه و بودجه و سازمان‌های بیمه‌گر
- وظیفه این کمیته بررسی سند و تقسیم وظایف و مسئولیت در خصوص برنامه‌های اجرایی سند است.
- کارگروه تدوین برنامه: متشکل از افراد خبره در امر تدوین سند شامل مرکز مدیریت شبکه و تعدادی از معاونین محترم بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی و اعضای هیات علمی
- وظیفه این کمیته تدوین پیش‌نویس سند تقویت نظام شبکه بر اساس روش فنی و استناد بالادستی است.

شکل ۱. چارچوب مفهومی تدوین و اجرای برنامه تقویت نظام شبکه

جدول ۶، جدول ۷، جدول ۸ و جدول ۹ نتایج تحلیل نقاط قوت و ضعف و نیز تهدیدها و فرصت‌های نظام شبکه (SWOT) را نشان می‌دهد. پس از تحلیل SWOT بر اساس بحث‌های کارشناسی و اجماع جمعی و گروه‌بندی آنها بر اساس چارچوب کار، اقدام به تدوین اهداف توسعه‌ای و راهبردهای مربوطه شد. از آنجایی که قبلًاً برنامه اجرایی سیاست کلی سلامت ابلاغی از سوی مقام رهبری تدوین شده بود، برای بازنگری سند مذکور و به روزرسانی آن منطبق با برنامه‌های تقویت نظام شبکه، کارگروهی شکل گرفت و پس از بازنگری سند منطبق با برنامه تقویت نظام شبکه، اهداف و راهبردهای تدوین شده بر اساس SWOT نیز در سند مذکور لحاظ گردید که در ادامه آمده است.

جدول ۶- نقاط ضعف نظام شبکه بر اساس تحلیل SWOT

ردیف	محورهای اصلی	ضعف	امتیاز از ۱۰۰
۱	ارائه خدمت	نقص مدل ارائه خدمت جامع (پیشگیری، درمان سریاپی و بازتوانی) یکپارچه (ادغام یافته) سطح‌بندی شده مبتنی بر نیازهای سلامت در جمیعت روستا- عشاير، شهر، کلانشهر، حاشیه و سکونت‌گاه‌های غیررسمی و روش‌های اجرایی مختلف الگو (پزشکی خانواده)	۴۸
۲		نقص ساختار و الگوی تعالیٰ کیفیت مراقبت‌های اولیه سلامت	۳۵
۳		استفاده ناکافی از فناوری‌های نوین در ارائه خدمت (Mobile Health / Digital Health)	۲۸
۴		استفاده ناکافی از ظرفیت رسانه‌های شنیداری و دیداری در حمایت طلبی و اطلاع‌رسانی و بازاریابی برای ارتقای سلامت	۲۵
۵		عدم تناسب ساختار فیزیکی کنونی با خدمات و چیدمان نامناسب مبلمان اداری متناسب با شیوه ارائه خدمت	۲۴
۶		نبود شناسنامه داده‌ها در خدمات و ضعف در تبادل داده‌ها بین سطوح و بخش‌های مختلف و سامانه‌های مختلف	۴۷
۷		نقص تحقیقات کاربردی در نظام سلامت به ویژه در اولویت تولید شواهد هزینه اثربخشی، هزینه تمام شده و نقص در انگیزه پژوهشگران در انجام تحقیقات در حوزه بهداشت	۴۵
۸		نقص مدیریت دانش ضمنی و عینی و مستندسازی در حوزه بهداشت (عمده دانش سازمانی در حافظه مدیران و کارشناسان و خدمت‌گیرندگان)	۳۹
۹		منطبق نبودن سامانه‌های پرونده الکترونیک با بسته‌های خدمات	۳۲
۱۰		عدم استقلال مالی معاونت بهداشت و رئیسی مراکز بهداشت استان	۵۲
۱۱		منابع ناکافی برای تعمیر و نگهداری و بهبود استاندارد فضاهای فیزیکی و تجهیزات	۴۱
۱۲		تنوع در نظام حقوق و دستمزد نیروی انسانی و عدم پرداخت مبتنی بر عملکرد	۳۶
۱۳		نقص در شفافیت توزیع و هزینه کرد منابع در سطح ملی و دانشگاهی	۳۳

ردیف	محورهای اصلی	ضعف	امتیاز از ۱۰۰
۱۴	حکمرانی و مدیریت	ضعف در شایستگی‌های مدیریت حرفه‌ای در سطوح سرپرستی پایه، میانی و ارشد	۵۴
۱۵		نقص تبعیت سیاستگذاران، مدیران و کارشناسان اجرایی حوزه پژوهش، آموزش، تشخیص و درمان از سیاست‌های کلی و راهبردی مرتبط با تقویت نظام مراقبت‌های اولیه سلامت	۵۰
۱۶		عدم وجود نظام شایسته‌سالاری در انتخاب مدیران (معیار انتخاب و تغییر)، نقص در ضوابط جابجایی و ارتقای شغلی و نحوه اجرای آن	۴۴
۱۷		ساختمار غیرچابک ستادی در حوزه بهداشت، ناهمانگی بین واحدهای مختلف و تمرکز در مدیریت	۴۴
۱۸		عدم تناسب بسته خدماتی با نیازهای اولویت‌دار جمعیت و وجود خدمات موازی در بسته خدمت	۴۳
۱۹		نقص مدل و چارچوب استاندارد پایش و نظارت و ارزشیابی به ویژه در سنجش رضایتمندی و پاسخگویی	۳۶
۲۰		نقص ساختار و عملکرد مدیریت بحران و کاهش خطر بلایا به ویژه در آمادگی برای مقابله با طغیان و مخاطرات سلامت (انسان ساخت و طبیعی)	۲۶
۲۱		نبود ضمانت اجرایی مناسب برای جمع‌آوری اطلاعات زیرساخت	۱۲
۲۲		نبود فرآیند مستمر تطبیق تجهیزات استاندارد با نظام ارائه خدمات به ویژه فرایند کالیبراسیون تجهیزات و عدم وجود ساختار ستادی تجهیزات پزشکی در حوزه بهداشت	۳۰
۲۳	منابع فیزیکی	فرسode بودن ساختمان؛ ضعف در ایمنی سازه‌ای و غیرسازه‌ای؛ ضعف در نظام مدیریت تسهیلات فیزیکی؛ پایین بودن استانداردها؛ تعمیر و نگهداری؛ ایمنی؛ استاندارد پایین واحدهای استیجاری	۳۸
۲۴		کمبود در تامین وسیله نقلیه واحدهای ارائه خدمات	۲۷
۲۵	مشارکت جامعه	نقص در آگاهسازی و توانمندسازی مردم در اولویت پیشگیری و خودمراقبتی	۳۹
۲۶		نقص آگاهسازی و توانمندسازی مدیران و کارشناسان در جلب مشارکت مردم و همکاری‌های بین بخشی	۳۹

ردیف	محورهای اصلی	ضعف	امتیاز از ۱۰۰
۲۷	نیروی انسانی	ناکافی بودن متغیرهای انگیزشی برای نگهداشت و جذب مدیران موفق	۴۴
۲۸		عدم تناسب دانش و مهارت نیروی انسانی (اعم از سیاستگذار؛ مدیر؛ کارشناس) با وظایف محوله به خصوص تحلیل اطلاعات نگهداشت؛ تجهیزات موجود و آماده‌سازی فضای زیرساختی مشارکت بخش خصوصی و دولتی	۴۲
۲۹		ضعف در تامین منابع انسانی؛ شامل کمبود مجاز؛ عدم تناسب تشکیلات با شاغلین و ترکیب نامناسب نیروی انسانی فنی و پستیبانی، مهاجرت شاغلین به مناطق برخوردار و عدم تناسب تحصیلات دانشگاهی و وظایف حرفه‌ای	۳۹
۳۰		نقص در تعداد و مهارت و انگیزه پزشکان عمومی برای ایفای نقش پزشک خانواده؛ کارشناسان سلامت روان؛ تغذیه و بهداشت محیط و حرفه‌ای و فرسودگی نیروی انسانی	۲۸
۳۱		عدم حضور دانشآموختگان آموزش بهداشت، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و مدیریت / پیشگیری و مبارزه با بیماری و مددکار اجتماعی (برای کنترل عوامل موثر بر سلامت) در مراکز خدمات جامع سلامت	۲۳

جدول ۷- نقاط قوت نظام شبکه براساس تحلیل SWOT

ردیف	محور اصلی	نقاط قوت	امتیاز از ۱۰۰
۱	ارائه خدمت	فراهرمی و دسترسی جغرافیایی، فرهنگی، اقتصادی خدمات سلامت کارآمد و عدالت محور از طریق نظام شبکه‌های بهداشت و درمان برای مردم اقصی نقاط کشور (روستا، عشایر، شهر، کلانشهر، حاشیه شهر و سکونتگاه‌های غیررسمی)	۴۸,۵۸
۲		وجود مرکز آموزش بهورزی و بازآموزی برنامه‌های سلامت در شبکه‌های بهداشت و درمان	۴۱,۶۷
۳		وجود ساختار و قابلیت بازبینی و ادغام برنامه‌های جدید در نظام شبکه	۳۸,۳۳
۴		آغاز و تداوم طرح ملی پزشکی خانواده (در روستاهای شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر و دو استان فارس و مازندران)	۳۸,۳۳
۵		الگوسازی و گسترش شبکه خدمات سلامت روان و مراقبت‌های اجتماعی ایرانیان	۲۳,۲۲
۶		الگوسازی و گسترش برنامه ارتقای امنیت غذایی	۲۲,۶۱

ردیف	محور اصلی	نقاط قوت	امتیاز از ۱۰۰
۷	اطلاعات و پژوهش	برخورداری از نظام‌های ثبت الکترونیک هوشمند برای اجرا و هدایت خدمات و پایش برنامه‌ها	۴۰,۸۹
۸		سهم برجسته شاخص‌های بهداشتی در عملکرد نظام ارائه خدمات سلامت و توسعه کشور	۳۳,۰۰
۹		قابلیت انجام مطالعات کاربردی تحقیقات نظام سلامت در نظام شبکه	۲۰,۴۲
۱۰		ظرفیت گردآوری و تبادل داده‌ها، دانش و تجربیات در نظام شبکه	۱۹,۸۳
۱۲	تامین مالی	وجود نظام پرداخت ترکیبی (سرانه+پرداخت مبتنی بر عملکرد + پاداش)	۳۷,۰۳
۱۳	حکمرانی و مدیریت	قابلیت نظام پایش، نظارت و ارزشیابی	۳۵,۸۳
۱۴		وجود عرصه آموزش جامعه‌نگر (رشته‌های علوم پزشکی)	۳۳,۸۳
۱۵		حضور وزیر سابق بهداشت در کمیسیون SDH سازمان جهانی بهداشت و سابقه ترویج و فرهنگ‌سازی مبانی مولفه‌های اجتماعی موثر بر سلامت از سال ۱۳۸۵	۱۶,۱۱
۱۶	مشارکت جامعه	امکان جلب مشارکت گستردۀ مردم در برنامه‌های سلامت از طریق برنامه داوطلبان سلامت (سفیران سلامت و رابطان بهداشتی) و خانه‌های مشارکت مردم در سلامت، کانون‌ها و مجتمع سلامت، هیأت امنی امکان خدمات جامع سلامت روستایی	۲۵,۶۹
۱۷	نیروی انسانی	برخورداری از نیروهای چندپیشه (بهورز و مراقب سلامت) با کارآمدی مناسب برای ارائه خدمات جامع با رویکرد جامعه‌نگر، خانواده‌نگر و سلامت محور	۴۰,۰۰
۱۸		اضافه شدن کارشناس سلامت روان و کارشناس تغذیه در مراکز خدمات جامع سلامت (عمدتاً شهری)	۳۹,۱۱
۱۹		وجود فرد غیرپزشک برای انجام خدمات تشخیصی درمانی مطابق راهنمایی‌های بالینی در نظام مراقبت‌های اولیه سلامت	۳۷,۸۶
۲۰		مشهور بودن برنده بیهوzione و نظام مراقبت‌های اولیه سلامت ایران در سطح بین‌المللی به ویژه منطقه	۳۲,۶۷

جدول ۸- تهدیدات بیرونی نظام شبکه براساس تحلیل SWOT

ردیف	محورهای اصلی	تهدیدها	امتیاز از ۱۰۰
۱	اجتماعی و SDH	وجود گروه‌های جدا افتاده از جریان اجتماعی	۶۰
۲		نامنی غذایی	۵۴
۳		فقر و شرایط اقتصادی نامناسب	۴۷
۴		بیکاری	۳۹
۵		میزان بی‌سودای مطلق در کشور	۲۹
۶	تغییر اولویت‌های سلامت	تغییر الگوی اپیدمیولوژیک بیماری‌ها	۶۱
۷		پاندمی کووید-۱۹	۵۰
۸		امکان بروز بیماری‌های نوپدید و مقاومت میکروبی	۴۹
۹		سالمندی و تغییر الگوی جمعیت	۴۷
۱۰		بلایای طبیعی	۳۳
۱۱		تعارض منافع گسترده متخصصین بالینی با پزشکی خانواده	۹۶
۱۲		شکل‌گیری بازار ارائه خدمات مبتنی بر منافع ارائه‌دهنده خدمت	۸۶
۱۳		رابطه مالی درمانگر با بیمار	۷۰
۱۴		غلبه بخش خصوصی در شهرها	۴۷
۱۵		وجود بخش خصوصی با رقابت ناسالم و انگیزه تجاری	۴۱
۱۶	تأثیر فضای سیاسی و مدیریتی	سیاستگذاران فاقد دانش کافی	۷۵
۱۷		فشار سیاسی نمایندگان جهت ایجاد واحدهای خارج از ضوابط	۷۰
۱۸		عدم آشنایی نظام مدیریت کشور با نظام شبکه	۶۵
۱۹		فساد اداری و رانت	۶۱
۲۰		دسترسی درمانی پزشکان درمانگر به سیاستگذاران	۶۰
۲۱		ارتباط ضعیف پزشکان با دولت	۳۱
۲۲		ارتباط ضعیف نظام PHC با سازمان‌های بین‌المللی	۱۲

ردیف	محورهای اصلی	تهدیدها	امتیاز از ۱۰۰
۲۳	شواهد، قوانین و مقررات	فقدان سیاست‌های ممانعت‌کننده از اقدامات خدسلمت سازمان‌های دیگر	۹۰
۲۴		نگاه درمان محوری به جای سلامت محوری در مسئولین	۸۸
۲۵		ضعف دفتر سازمان برنامه و بودجه در حمایت از شبکه	۸۰
۲۶		اولویت اقتصاد نسبت به سلامت در برنامه‌های توسعه	۷۶
۲۷		عدم اجرای قوانین بالادستی	۷۰
۲۸		ارگان‌های نظارتی ناآشنا با نظام سلامت	۵۲
۲۹		عدم وجود قوانین بالادستی حمایت‌کننده و اختیارات کافی در حوزه سلامت	۴۶
۳۰		عدم انجام تعهدات توسط سازمان‌های همکار	۳۴
۳۱		گرایش مردم به انواع تخصص‌ها (تخصص گرایی)	۸۸
۳۲		ترجیح مردم به مراجعه به بخش خصوصی	۴۷
۳۳		بی‌اعتمادی مردم به خدمات درمانی دولتی	۴۱
۳۴	منابع مالی و انسانی	کمبود تخصیص مالی از سازمان برنامه و بودجه	۱۰۰
۳۵		نایابیاری منابع مالی	۱۰۰
۳۶		محدودیت‌های تحمیلی از طرف سازمان برنامه و بودجه	۹۱
۳۷		عدم صدور مجوزهای استخدامی از سوی سازمان مدیریت	۸۳
۳۸		مهاجرت پزشکان و ارائه‌دهندگان خدمت	۵۸
۳۹		عدم دسترسی به تحصیل‌کردن سلامت بومی در روستاهای	۵۰

جدول ۹- فرصت‌های بیرونی نظام شبکه براساس تحلیل SWOT

ردیف	محورهای اصلی	فرصت‌ها	امتیاز از ۱۰۰
۱	بهره‌گیری از فناوری‌های نوین	شبکه‌های اجتماعی مجازی	۳۶
۲		弗راهمی تله مدیسین	۳۶
۳	دسترسی	وجود بخش خصوصی	۵۱
۴		دسترسی اکثربت قریب به اتفاق جامعه	۷۵
۵		هزینه پایین ارائه خدمات نسبت به بخش خصوصی	۶۶
۶		امکان مشارکت سایر سازمان‌ها در ارائه خدمات شبکه (شهرداری)	۴۲
۷		میزان استفاده از خدمات توسط مردم	۳۷

ردیف	محورهای اصلی	فرصت‌ها	امتیاز از ۱۰۰
۸	تأثیر فضای سیاسی و مدیریتی	همایت و فرمایش رهبر معظم	۱۰۰
۹		تاكید ریس جمهور بر تقویت نظام شبکه	۵۷
۱۰		وجود مدیران همراه در بخش‌های خارج سلامت	۳۳
۱۱		محدودیت‌های تحریمی	۳
۱۲	فرهنگ عمومی	مطلوبه عمومی سلامت توسط مردم	۶۳
۱۳		مورد وثوق قرار گرفتن نظام سلامت بعد از پاندمی کووید-۱۹	۵۸
۱۴		بالا بودن تاثیر سواد سلامت مردم در مطالبه‌گری	۵۶
۱۵		فرهنگ سلامت مردم	۴۱
۱۶		میزان اعتماد مردم در شرایط فعلی	۳۸
۱۷		بالا بودن سواد سلامت مردم در مطالبه‌گری	۲۵
۱۸		پذیرش تله مدیسین توسط مردم	۲۴
۱۹		وجود قوانین بالادستی	۶۰
۲۰	شواهد، قوانین و مقررات	وجود مستندات علمی بین‌المللی	۵۷
۲۱		همراهی سازمان‌های خارج سلامت	۴۱
۲۲		خیرین سلامت و سازمان‌های مردم‌نهاد (NGOs)	۴۰
۲۳		مشارکت اجتماعی موجود	۳۸
۲۴	منابع مالی و انسانی	حضور سفیران سلامت در بخش عمده‌ای از خانوارها	۳۰
۲۵		نشاندار بودن منابع مالی خارجی	۷۰
۲۶		فراهمی نیروی انسانی آموزش‌دیده (بازارکار آماده)	۵۲
۲۷		همراهی نسبی بیمه‌ها	۴۸

اهداف کلان، راهبردها و برنامه‌های تقویت نظام شبکه

فهرست برنامه‌های سند تقویت نظام شبکه بهداشتی درمانی

ردیف	عنوان برنامه
۱	بهبود فضاهای فیزیکی ارائه خدمات و تامین تجهیزات
۲	استقرار و اجرای برنامه پزشکی خانواده
۳	تدوین ساختار اجرایی: الزامات قانونی پزشکی خانواده
۴	توسعه بسته‌های خدمتی مبتنی بر نیاز
۵	ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت
۶	ارتقا فرایندهای منابع مالی حوزه بهداشت مبتنی بر تفویض اختیار مراکز بهداشت شهرستان/ استان/ سطح ملی
۷	اولویت دادن تقویت نظام شبکه در همه سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه سلامت
۸	انتخاب و انتصاب مدیران حوزه بهداشت
۹	اجرای پایلوت تقویت و ساماندهی تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت در نظام شبکه
۱۰	تریبیت نیروی انسانی گروه پزشکی
۱۱	به کارگیری تکنولوژی‌های نوین در ارائه خدمات
۱۲	نوسازی تجهیزات پزشکی واحدهای شبکه
۱۳	توانمندسازی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت در خصوص جلب مشارکت مردم
۱۴	جذب و ماندگاری نیروی انسانی در مناطق محروم

ردیف	عنوان برنامه
۱۵	تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن‌آوری‌های نوین (برنامه نظام جامع پایش ادغام یافته در سطوح مختلف نظام شبکه)
۱۶	اجرای پایلوت ادغام برنامه طب ایرانی در نظام شبکه
۱۷	تقویت نظام تحقیقات حوزه بهداشت (HSR)
۱۸	بهبود فرایندهای نگهداری تجهیزات پزشکی
۱۹	بهبود نظام پرداخت از روش پرداخت به صورت حقوق به روش ترکیبی شامل حقوق و پرداخت بر مبنای عملکرد
۲۰	استانداردسازی کدینگ / محتوى
۲۱	پایش و ارزیابی سامانه‌های سطح یک
۲۲	معماری اطلاعات و مدیریت آمار و اطلاعات حوزه بهداشت
۲۳	ایجاد داشبورد گزارش‌گیری
۲۴	طراحی مدل جامع بسته‌های خدمت منطبق با استانداردهای انفورماتیک
۲۵	طراحی و توسعه برنامه‌ها و پروژه‌های الکترونیک سلامت
۲۶	ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه اعتباربخشی مراکز خدمات جامع سلامت)
۲۷	ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه مراقبت‌های اولیه بهداشتی دوستدار ایمنی)
۲۸	ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه رصد و ارتقای مستمر شاخص‌های منتخب ارزیابی کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی)
۲۹	ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه تامین و ارتقای رضایتمندی گیرندگان خدمت)
۳۰	تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن‌آوری‌های نوین (برنامه راه‌اندازی و استقرار سامانه‌های پایش برنامه‌های سلامت و عملکرد سطوح نظام شبکه)
۳۱	بهکارگیری رانندگان حوزه بهداشت
۳۲	برنامه تقویت مستندسازی علمی و فنی در حوزه بهداشت
۳۳	برنامه پیاده‌سازی مدیریت دانش در حوزه بهداشت

اولویت‌های اعتباری سند تقویت نظام شبکه

۱. برنامه تامین منابع پایدار برای احداث و نگهداری ارائه خدمات و تامین تجهیزات مورد نیاز واحدهای ارائه خدمت نظام شبکه کشور

■ اعتبارات زیر مورد نیاز است:

- گزینه اول: در صورتی که هدف بازسازی و تامین تجهیزات و وسائل نقلیه ۵۰٪ واحدهای مستقر در سطح یک شبکه بهداشتی و درمانی کشور در نظر گرفته شود، مبلغ مورد نیاز عبارت خواهد بود از:

۱۵۸,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال

- گزینه دوم: در صورتی که فعال سازی احداث و تامین تجهیزات واحدهای غیرفعال واحدهای مستقر در سطح یک شبکه بهداشتی و درمانی کشور در نظر گرفته شود، مبلغ مورد نیاز عبارت خواهد بود از:

۲۲۲,۱۹۹,۶۰۰ میلیون ریال

۲. برنامه توسعه برنامه پزشکی خانواده شهری

سناریوی اول		
۷۲۰,۰۰۰ میلیون ریال	تداوم اجرای نسخه ۲ شهری در دو استان فارس و مازندران	(الف)
۷۸,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	تداوم و اجرای برنامه تحول شهری در سال ۱۴۰۱	(ب)
۸۸,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	تداوم و اجرای برنامه پزشک خانواده رستایی در سال ۱۴۰۱	(ج)
سناریوی دوم		
۶۶,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	تداوم و اجرای برنامه تحول شهری در سال ۱۴۰۱	(الف)
۳۱,۳۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	اجرای برنامه پزشکی خانواده شهری در پنج استان مازندران، فارس، مشهد، اصفهان و تبریز	(ب)
۸۸,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	تداوم و اجرای برنامه پزشک خانواده رستایی در سال ۱۴۰۱	(ج)
سناریوی سوم		
۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	اجرای برنامه پزشک خانواده شهری در سراسر کشور	(الف)
۸۸,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال	تداوم و اجرای برنامه پزشک خانواده رستایی در سال ۱۴۰۱	(ب)

۳. برنامه تقویت نظام تحقیقات نظام سلامت در حوزه بهداشت

- هدف: افزایش میزان استقرار نظام مدیریت تحقیقات بهداشتی در سطح معاونت‌های بهداشتی به میزان ۲۵ درصد در دانشگاه‌های تیپ ۱ و معاونت بهداشت در سال ۱۴۰۱ اعتبار مورد نیاز: ۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال

۴. ساماندهی تعیین کننده‌های اجتماعی سلامت (SDH) در نظام شبکه

- هدف: اجرای پایلوت برنامه در ۱۰ دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی در سال ۱۴۰۱
اعتبار مورد نیاز: ۱۰۰،۰۰۰ میلیون ریال

۵. ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت

- هدف: آموزش حداقل ۶۰٪ از مدیران کلیدی دانشگاه در زمینه جلب مشارکت‌های مردمی در طول ۴ سال آینده
اعتبار مورد نیاز: ۱۰،۱۰۰ میلیون ریال

۶. ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت

- هدف: آموزش حداقل ۶۰٪ از مدیران کلیدی دانشگاه در زمینه همکاری بین‌بخشی
اعتبار مورد نیاز: ۱۰،۱۰۰ میلیون ریال

۷. تربیت نیروی انسانی گروه پزشکی

- هدف: تناسب حداقل ۵۰٪ از درستنامه‌های دانشگاهی رده‌های کلیدی تربیت نیروی انسانی بخش بهداشت بر مبنای کیفیت و کمیت مورد نیاز نظام شبکه در طول ۴ سال آینده
اعتبار مورد نیاز: ۲۰،۴۰۰ میلیون ریال

عنوان هدف کلان: تقویت، بازسازی و توسعه شبکه بهداشتی و درمانی کشور

▪ **راهبرد شماره ۱:** استقرار نظام مدیریت تحقیقات بهداشتی در سطح معاونت‌های بهداشتی- مرکز مدیریت شبکه

• **عنوان هدف گمّی:** افزایش میزان استقرار نظام مدیریت تحقیقات بهداشتی در سطح معاونت‌های بهداشتی به میزان ۲۵ درصد در دانشگاه‌های تیپ ۱ در سال اول

تقویت نظام تحقیقات حوزه بهداشت				برنامه
				فعالیت‌ها
سفارش تحقیقات و کاربست لازم	تامین اعتبار لازم	تعیین اولویت‌های تحقیقاتی حوزه بهداشت براساس مشکلات و نیازها	تشکیل شورای نظام تحقیقات کاربردی در معاونت‌های بهداشتی دانشگاه‌ها براساس شیوه‌نامه ابلاغی	نمودار زمانی پذیری اجرایی برنامه سال ۱۴۰۵
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا
معاونت پژوهشی و معاونت‌های بهداشتی دانشگاه/ دانشکده‌های پزشکی	معاونت پژوهشی و معاونت‌های بهداشتی دانشگاه/ دانشکده‌های پزشکی	معاونت پژوهشی و معاونت‌های بهداشتی دانشگاه/ دانشکده‌های پزشکی	معاونت پژوهشی و معاونت‌های بهداشتی دانشگاه/ دانشکده‌های پزشکی	دستگاه همکار
۲۰ میلیارد تومان	۰	۰	۰	پیش‌بینی میزان اعتبار
تحقیقات سفارش داده شده	اعتبار تامین شده	اولویت‌های تحقیقاتی تعیین شده	کمیته تحقیقاتی تشکیل شده	شاخص دستیابی
				ناتای پیش‌بینی

▪ راهبرد شماره ۲: بهبود نظام پرداخت نیروی انسانی شبکه بر اساس پرداخت مبتنی بر عملکرد

◦ عنوان هدف کمی: محاسبه عملکرد نیروی ارائه دهنده خدمت بر مبنای شاخص‌ها تا ۸۰ درصد

بهبود نظام پرداخت از روش پرداخت به صورت حقوق به روش ترکیبی، شامل حقوق و پرداخت بر مبنای عملکرد			برنامه
			فعالیت‌ها
ثبت کلیه خدمات تعريف شده در بسته خدمات در سامانه پرونده الکترونیک سلامت	آموزش ارائه دهنده خدمت برای ثبت خدمات در سامانه	آماده سازی زیرساخت‌های مورد نیاز برای ورود اطلاعات خدمات در سامانه*	۱۶ نمودار زمانی پذیرایی اجرای پژوهش
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه - گروه ساختار و گروه پزشکی	مرکز فن آوری اطلاعات پزشکی خانواده	مسئول اجرا
دانشگاه‌های علوم پزشکی	دانشگاه‌های علوم پزشکی	مرکز فن آوری اطلاعات	دستگاه همکار
◦		توسط گروه پرونده الکترونیک تعیین شود	پیش‌بینی میزان اعتبار
ثبت کلیه خدمات در سامانه	آموزش ۱۰۰ درصد ارائه دهنده خدمت	حداقل آماده سازی زیرساخت‌ها به میزان ۸۰ درصد	شاخص دستیابی
			T۱
			T۲
			T۳
			T۴

بیبود نظام پرداخت از روش پرداخت به صورت حقوق به روش ترکیبی، شامل حقوق و پرداخت بر مبنای عملکرد		برنامه	
		فعالیت‌ها	
تعیین شاخص‌های عملکردی به تفکیک نیروهای ارائه دهنده خدمت		همانگی با ادارات فنی حوزه معاونت بهداشت برای تعیین شاخص‌های عملکردی	
		۱	
		۲	
		۳	
		۴	
		۵	
		۶	
		۷	
		۸	
		۹	
		۱۰	
		۱۱	
		۱۲	
مرکز مدیریت شبکه		مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
			دستگاه همکار
◦		◦	پیش‌بینی میزان اعتبار
تعیین شاخص‌های عملکردی بر حسب نیرو		تعیین شاخص‌های عملکردی	شاخص دستیابی
		T ۱	
		T ۲	
		T ۳	
		T ۴	

راهبرد شماره ۳: ارتقای شفافیت توزیع و هزینه کرد منابع مالی بهداشت در سطح ملی و دانشگاهی از طریق استقلال اداری و مالی، معاونین بهداشت

۰ عنوان هدف کمی: تصویب تشکیلات مستقل اداری و مالی برای مراکز بهداشت شهرستان / استان / سطح ملی تا ۸۰ درصد

ارتقای فرایندهای منابع مالی حوزه بهداشت مبتنی بر تفویض اختیار مراکز بهداشت شهرستان / استان / سطح ملی						برنامه	
						فعالیت ها	
نشاندارشدن اعتبارات بخش بهداشت توسط سازمان برنامه و بودجه	ابلاغ دستور مقام محترم وزارت	انعقاد توافق نامه مشترک با معاونت توسعه	تصویب تشکیلات اداری و مالی حوزه معاونت بهداشت سطح ملی به معاونت توسعه	تصویب تشکیلات اداری و مالی مرکز بهداشت استان / دانشگاه به معاونت توسعه			
						۱	
						۲	
						۳	
						۴	
						۵	
						۶	
						۷	
						۸	
						۹	
						۱۰	
						۱۱	
						۱۲	
معاونت بهداشت	معاونت بهداشت و معاونت توسعه	معاونت بهداشت و معاونت توسعه	معاونت بهداشت	معاونت بهداشت	معاونت بهداشت	مسوول اجرا	
سازمان برنامه و بودجه	دفتر وزارتی	معاونت توسعه	معاونت توسعه و هیأت امناء	معاونت توسعه و هیأت امناء	معاونت توسعه و هیأت امناء	دستگاه همکار	
°	°	°	°	°	°	پیش‌بینی میزان اعتبار	
نشاندارشدن اعتبارات	ابلاغ توافق نامه	انعقاد توافق نامه	تشکیلات مصوب و ابلاغ شده	تشکیلات مصوب و ابلاغ شده	شاخص دستیابی		
					T ۱		
					T ۲		
					T ۳		
					T ۴		

▪ راهبرد شماره ۴: بهره‌گیری از طب ایرانی در نظام ارائه خدمت

◦ عنوان هدف کمی: نهایی‌سازی ادغام آزمایشی آموزه‌های طب ایرانی تا پایان سال ۱۴۰۱ و گسترش آن به ده دانشگاه علوم پزشکی تا پایان ۱۴۰۳

اجرای پایلوت ادغام برنامه طب ایرانی در نظام شبکه					برنامه
					فعالیت‌ها
اصلاح برنامه براساس نتایج پایلوت	بررسی نتایج پایش و ارزشیابی و تضمین‌گیری برای چگونگی ادامه فعالیت	پایش و ارزشیابی اجرای طرح	ارائه آموزش‌های متناسب با شناسنامه تکمیل شده برای هر فرد	تکمیل شناسنامه طب سنتی برای داوطلبان خدمت	۱۴۰۳ پیوست زیرین اجزای پایلوت
معاونت بهداشت	مرکز مدیریت شبکه	گروه مدیریت برنامه‌ها	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
دفتر طب سنتی	دفتر طب سنتی، معاونت بهداشتی یزد، شبکه اردکان	معاونت بهداشت یزد - اردکان	ارائه دهنده‌گان خدمت روستاهای اردکان	ارائه دهنده‌گان خدمت روستاهای اردکان	دستگاه همکار
					پیش‌بینی میزان اعتبار
					شاخص دستیابی
					T ۱
					T ۲
					T ۳
					T ۴

اجرای پایلوت ادغام برنامه طب ایرانی در نظام شبکه			برنامه
			فعالیت‌ها
گسترش برنامه به ده دانشگاه بعدی	ارزیابی وضعیت دانشگاه‌ها برای گسترش و اولویت‌بندی آن‌ها	ورود فرم‌های خدمت به سامانه پرونده الکترونیک	
			۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا
دفتر طب سنتی	دفتر طب سنتی	دفتر طب سنتی	دستگاه همکار
			پیش‌بینی میزان اعتبار
			شاخص دستیابی
			T ۱
			T ۲
			T ۳
			T ۴

توسعه بسته‌های خدمتی مبتنی بر نیاز									برنامه		
									فعالیت‌ها		
وارد نمودن چهار بسته خدمت خارج سامانه به سامانه‌های کترونیک براساس اولویت‌ها	ابلاغ به متولی برنامه برای تدوین فرم الزمات ادغام و فرآیند گردش کار	تعیین فهرست برنامه‌های جاری با قابلیت ورود به سامانه که هنوز در سامانه‌ها وارد نشده‌اند	حذف خدمات غیراستاندارد تکراری	حذف همپوشانی‌ها	حذف همپوشانی‌های سامانه‌ای	مرور برنامه‌های دیابت و فشار خون بالا در راستای پیدا کردن سلامت	به روز رسانی بسته‌های خدمت در سامانه‌های پرونده کترونیک	ابلاغ برنامه‌های بازنگری شده	فعالیت‌ها		
									۱	بجهود زمان‌بندی اجرایی برنامه ۱۶۰۱ سال	
									۲		
									۳		
									۴		
									۵		
									۶		
									۷		
									۸		
									۹		
									۱۰		
									۱۱		
									۱۲		
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا		
سامانه‌های پرونده کترونیک	دفاتر/ مراکز معاونت بهداشت	دفاتر/ مراکز معاونت بهداشت					اداره متولی برنامه	اداره متولی برنامه	دستگاه همکار		
									پیش‌بینی میزان اعتبار		
									شاخص دستیابی		
									T ۱	پیش‌بینی برنامه ۱۶۰۱ سال	
									T ۲		
									T ۳		
									T ۴		

▪ راهبرد شماره ۶: مدنظر قرار دادن اصول تقویت نظام شبکه در همه سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه‌های سلامت (مدیریت منابع، پژوهش، آموزش، دارو، درمان، بهداشت ...)

◦ عنوان هدف کمی: لحاظ نمودن پیوست تقویت نظام شبکه در همه سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه‌های سلامت تا سال ۱۴۰۲

اولویت دادن تقویت نظام شبکه در همه سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه سلامت				برنامه
تعیین مبانی آئین نامه	تشکیل کارگروه تدوین آئین نامه	تبیین اهمیت موضوع در شورای معاونین وزارت بهداشت	تدوین بسته اقناعی برای شورای معاونین وزارت بهداشت	فعالیت‌ها
				۱
				۲
				۳
				۴
				۵
				۶
				۷
				۸
				۹
				۱۰
				۱۱
				۱۲
نمایندگان کارگروه	معاونت بهداشت	معاون محترم بهداشت	گروه مدیریت برنامه‌ها	مسوول اجرا
همه معاونت‌های وزارت متتابع		دفتر مقام محترم وزارت	همه گروه‌های مرکز مدیریت شبکه	دستگاه همکار
				پیش‌بینی میزان اعتبار
				شاخص دستیابی
				T ۱
				T ۲
				T ۳
				T ۴

	اولویت دادن تقویت نظام شبکه در همه سیاست‌ها و برنامه‌های حوزه سلامت				برنامه
به ۱۴۰۲ موكول می‌گردد	اعلای آیین نامه	نهایی‌سازی آیین نامه	تدوین پیش‌نویس آیین نامه	فعالیت‌ها	
				۱	
				۲	
				۳	
				۴	
				۵	
				۶	
				۷	
				۸	
				۹	
				۱۰	
				۱۱	
				۱۲	
مرکز مدیریت شبکه	مقام محترم وزارت	نمایندگان کارگروه	نمایندگان کارگروه	مسوول اجرا	
معاونت بهداشت		همه معاونت‌های وزارت متبع	همه معاونت‌های وزارت متبع	دستگاه همکار	
				پیش‌بینی میزان اعتبار	
				شاخص دستیابی	
				T ۱	
				T ۲	
				T ۳	
				T ۴	

▪ راهبرد شماره ۷: توسعه بهره‌برداری از تکنولوژی‌های نوین (موبایل و دیجیتال) در مدیریت و ارائه خدمات

- **عنوان هدف کمی:** استفاده از خدمات دوراپزشکی در حوزه بهداشت در ۱۰۵ درصد دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب (تیپ یک)

به کارگیری تکنولوژی‌های نوین در ارائه خدمات		برنامه
توسعه مراقبت‌های غیرحضوری (پایلوت: مراقبت غیرحضوری مادران باردار پرخطر)	امکان سنجی، توسعه و استقرار مشاوره از راه دور در برنامه پزشکی خانواده شهری (پروژه پایلوت)	فعالیت‌ها
		۱
		۲
		۳
		۴
		۵
		۶
		۷
		۸
		۹
		۱۰
		۱۱
		۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
مرکز سلامت خانواده، جمعیت و مدارس	مرکز مدیریت آمار و فن‌آوری اطلاعات	دستگاه همکار
		پیش‌بینی میزان اعتبار
درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	شاخص دستیابی
%۲۰	%۱۰	T _۱
%۲۰	%۲۰	T _۲
%۲۰	%۲۰	T _۳
%۴۰	%۵۰	T _۴

▪ راهبرد شماره ۸: ارتقاء نظام ثبت، تبادل و تحلیل داده‌ها در سامانه‌های سطح یک

• عنوان هدف کمی ۱: هم‌ارزی و نگاشت کدینگ مورد استفاده در سامانه‌های مراقبتی سطح یک به میزان ۸۰ درصد

استانداردسازی کدینگ / محتوی	برنامه													
فاز اول تدوین مرجع کدینگ سامانه‌های مراقبتی سطح یک	فعالیت‌ها													
	<table border="1"> <tr><td>۱</td><td rowspan="12">سال ۱۴۰۱ جهانی زدن پندی اجرای برنامه</td></tr> <tr><td>۲</td></tr> <tr><td>۳</td></tr> <tr><td>۴</td></tr> <tr><td>۵</td></tr> <tr><td>۶</td></tr> <tr><td>۷</td></tr> <tr><td>۸</td></tr> <tr><td>۹</td></tr> <tr><td>۱۰</td></tr> <tr><td>۱۱</td></tr> <tr><td>۱۲</td></tr> </table>	۱	سال ۱۴۰۱ جهانی زدن پندی اجرای برنامه	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱	سال ۱۴۰۱ جهانی زدن پندی اجرای برنامه													
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
مسئول اجرا	مرکز مدیریت شبکه													
دستگاه همکار	مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات													
پیش‌بینی میزان اعتبار														
شاخص دستیابی	درصد استانداردسازی کدینگ حوزه بهداشت													
%۱۰	T۱													
%۱۰	T۲													
%۳۰	T۳													
%۵۰	T۴													

▪ راهبرد شماره ۸: ارتقاء نظام ثبت، تبادل و تحلیل داده‌ها در سامانه‌های سطح یک

◦ عنوان هدف کمّی ۲: تدوین سند و ارزیابی تطبیقی سامانه‌های سطح یک به میزان ۵۰ درصد

پایش و ارزیابی سامانه‌های سطح یک			برنامه
ارزیابی بیرونی سامانه‌ها در سه سطح مدیران، تیم پشتیبانی فنی و کاربران نهایی از جنبه‌های مختلف از جمله بهره‌وری، ارگونومی سیستم، ارزش افزوده و ...	پیش ارزیابی سامانه‌ها بر اساس چک‌لیست‌های ارزیابی درونی سامانه‌های مراقبتی سطح یک	تدوین چک‌لیست‌های ارزیابی درونی سامانه‌های مراقبتی سطح یک در سه حوزه کارکرد/تعامل/امنیت	فعالیت‌ها
			۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	دستگاه همکار
درصد سامانه‌های ارزیابی شده	درصد سامانه‌های ارزیابی شده	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	پیش‌بینی میزان اعتبار
%۴۰			%۲۰
%۶۰		%۱۰۰	%۴۰
			T۱
			T۲
			T۳
			T۴

▪ راهبرد شماره ۸: ارتقاء نظام ثبت، تبادل و تحلیل داده‌ها در سامانه‌های سطح یک

• عنوان هدف کمی ۳: پدیدارسازی داده‌های موجود در سامانه‌های مراقبتی سطح یک به میزان ۸۰ درصد

ایجاد داشبورد گزارش‌گیری	معماری اطلاعات و مدیریت آمار و اطلاعات حوزه بهداشت				برنامه	
توسعه داشبورد یکپارچه آمار و اطلاعات حوزه بهداشت و پدیدارسازی داده‌های در رصدخانه نظام سلامت	معماری اطلاعات (IA) حوزه بهداشت براساس ابزار استاندارد (از جمله چارچوب انتولوژی Zachman)	پروژه کنترل و مدیریت اطلاعات جمعیتی (کماج) و داده‌های ساختاری	ایجاد بانک اطلاعاتی ارائه‌دهندگان خدمات سلامت (HCP) (HealthCare Providers)	فعالیت‌ها		
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا		
مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات	دانشگاه علوم پزشکی شیراز	مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات	مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات	دستگاه همکار		
				پیش‌بینی میزان اعتبار		
درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	شاخص دستیابی		
%۱۰	%۱۰	%۲۵	%۳۰	T _۱		
%۱۰	%۱۰	۲۵%	%۴۰	T _۲		
%۳۰	%۳۰	%۵۰	%۲۰	T _۳		
%۵۰	%۵۰	۰	%۱۰	T _۴		

▪ **راهبرد شماره ۸:** ارتقاء نظام ثیت، تبادل و تحلیل داده‌ها در سامانه‌های سطح پک

۰ عنوان هدف کمی^۴: احصا و مستندسازی بسته‌های خدمات الکترونیک سامانه‌های مراقبتی سطح یک (به میزان ۵۰ درصد)

برنامه	طراحی مدل جامع بسته‌های خدمت منطبق با استانداردهای انفورماتیک
فعالیت‌ها	تدوین مدل مفهومی مرجع به منظور توسعه سامانه‌های مراقبتی سطح یک مبتنی بر استانداردهای انفورماتیک سلامت از جمله FHIR و ISO 13606
سال ۱۴۰۱	۱ تدوین مدل مفهومی مرجع به منظور توسعه سامانه‌های مراقبتی سطح یک مبتنی بر استانداردهای انفورماتیک سلامت از جمله FHIR و ISO 13606
سال ۱۴۰۱	۲
سال ۱۴۰۱	۳
سال ۱۴۰۱	۴
سال ۱۴۰۱	۵
سال ۱۴۰۱	۶
سال ۱۴۰۱	۷
سال ۱۴۰۱	۸
سال ۱۴۰۱	۹
سال ۱۴۰۱	۱۰
سال ۱۴۰۱	۱۱
سال ۱۴۰۱	۱۲
مسوول اجرا	مرکز مدیریت شبکه
دستگاه همکار	مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات
پیش‌بینی میزان اعتبار	
شاخص دستیابی	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار
پیش‌بینی برنامه	% ۲۰
پیش‌بینی برنامه	% ۲۰
پیش‌بینی برنامه	% ۲۰
پیش‌بینی برنامه	% ۴۰

▪ راهبرد شماره ۸: ارتقاء نظام ثبت، تبادل و تحلیل داده‌ها در سامانه‌های سطح یک

• عنوان هدف کمی^۵: ادغام حداقل ۷ درصد برنامه‌های جاری نظام سلامت تا پایان سال ۱۴۰۳

طراحی و توسعه برنامه‌ها و پروژه‌های الکترونیک سلامت				برنامه
توسعه تکمیل و استقرار نسخه الکترونیک از بستر سامانه‌های بهداشتی و درگاه یکپارچه اطلاعات سلامت دیتاس	توسعه و یکپارچه سازی برنامه‌های نظام مراقبت بیماری‌های واگیر در سامانه‌های سطح یک	توسعه نسخه پیچی الکترونیک (دارو، آزمایشگاه، تصویربرداری)	توسعه و استقرار مژول آزمایشگاه در سامانه‌های سطح یک	فعالیت‌ها
				۱
				۲
				۳
				۴
				۵
				۶
				۷
				۸
				۹
				۱۰
				۱۱
				۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات		مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات	دانشگاه علوم پزشکی اردبیل	دستگاه همکار
				پیش‌بینی میزان اعتبار
درصد ارسال نسخ الکترونیک	درصد برنامه‌های ادغام یافته	درصد نسخه پیچی الکترونیک (دارو/آزمایشگاه/تصویربرداری)	درصد پیشرفت پروژه بر مبنای WBS کار	شاخص دستیابی
%۵۰	%۲۰	%۲۵	%۱۰	T ۱
%۳۰	%۲۰	%۲۵	%۱۰	T ۲
%۱۰	%۲۰	%۲۵	%۵۰	T ۳
%۱۰	%۴۰	%۲۵	%۳۰	T ۴

▪ راهبرد شماره ۹: بهبود نظام ارزیابی و تضمین کیفیت خدمات مراقبت‌های اولیه بهداشتی

◦ عنوان هدف کمی ۱: راهاندازی و پیاده‌سازی برنامه اعتباربخشی در حداقل ۸۰ درصد مراکز خدمات جامع سلامت نظام

شبکه تا پایان سال ۱۴۰۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه اعتباربخشی مراکز خدمات جامع سلامت)						برنامه	
						فعالیت‌ها	
						۱۴۰۴ سیل نهاد زبان بین‌المللی آجرکی پژوهش	
اعتباربخشی همه مراکز خدمات جامع سلامت نظام شبکه با بهره‌گیری از ارزیابان آموخت دیده (حداقل ۲۰ درصد سالیانه تا پایان ۱۴۰۴)	انتخاب و تربیت ارزیاب اعتباربخشی	طراحی، تهیه و نگهداری سامانه الکترونیک اعتباربخشی مراکز خدمات جامع سلامت (تا پایان ۱۴۰۴)	اعتباربخشی ۱۰ درصد مراکز با استفاده از سنجه‌های نهایی شده و راهنمایان در دانشگاه‌های منتخب (پایلوت)	طراحی و تدوین سنجه‌های اعتباربخشی مراکز خدمات جامع سلامت و راهنمایان آن	۱	۱۴۰۴ سیل نهاد زبان بین‌المللی آجرکی پژوهش	
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا		
دانشگاه‌ها	دانشگاه تبریز، دانشگاه مشهد و دانشگاه سمنان و سایر دانشگاه‌ها	مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات، دانشگاه تبریز و سمنان	دانشگاه سمنان و سایر دانشگاه‌های منتخب پایلوت	دانشگاه سمنان	دستگاه همکار		
تعداد و درصد مراکز اعتباربخشی شده	تعداد ارزیاب انتخاب و آموخت دیده	سامانه اعتباربخشی طراحی شده	تعداد و درصد مراکز پایلوت شده	ابزار و راهنمایان نهایی شده	پیش‌بینی میزان اعتبار		
۱۰	۲۰	۴۰	۵۰	۱۰۰	T ۱	۱۴۰۴ سیل نهاد زبان بین‌المللی آجرکی پژوهش	
۱۰	۲۰	۴۰	۵۰		T ۲		
۸۰	۶۰	۳۰			T ۳		
۱۰	۲۰	۲۰			T ۴		

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه اعتباربخشی مراکز خدمات جامع سلامت)				برنامه
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
ستاد معاونت بهداشت و دانشگاهها	ستاد معاونت بهداشت و دانشگاهها	ستاد معاونت بهداشت	ستاد معاونت بهداشت و دانشگاهها	دستگاه همکار
گزارش‌ها / مستندات تهیه و منتشر شده	نظام آموزش و نگهداشت ارزیابان اعتباربخشی تدوین شده	دستورالعمل نظام مشوق و پرداخت مبتنی بر نتایج اعتباربخشی	تعداد برنامه‌های مداخله‌ای اجرا شده	پیش‌بینی میزان اعتبار
۱۰				T ۱
۱۰				T ۲
۲۰	۲۰	۲۰	۴۰	T ۳
۶۰	۸۰	۸۰	۶۰	T ۴

▪ راهبرد شماره ۹: بهبود نظام ارزیابی و تضمین کیفیت خدمات مراقبت‌های اولیه بهداشتی

◦ عنوان هدف کمی ۲: راه اندازی و استقرار برنامه مراقبت‌های اولیه بهداشتی دوستدار اینمنی در حداقل ۶ درصد واحدهای ارائه خدمت نظام شبکه تا پایان سال ۱۴۰۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه مراقبت‌های اولیه بهداشتی دوستدار اینمنی)					برنامه
طراحی و اجرای برنامه مداخله اصلاحی برای ارتقای اینمنی در واحدهای ارائه خدمت واحدهای ارائه خدمت نظام شبکه (تا پایان سال ۱۴۰۴)	ازیابی اینمنی در همه واحدهای ارائه خدمت نظام شبکه با اولویت مرکز خدمات جامع سلامت به عنوان پیش‌نیاز برنامه اعتباری‌بخشی (تا پایان سال ۱۴۰۴)	به کارگیری ابزار و راهنمایی در واحدهای ارائه خدمت منتخب در حداقل ۱۰ دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی کشور (پایلوت)	طراحی سنجه‌های واحدهای دوستدار اینمنی در سامانه الکترونیک مربوطه	طراحی و تدوین ابزار ارزیابی اینمنی در مراقبت‌های اولیه بهداشتی و راهنمایی آن	فعالیت‌ها
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
ستاد معاونت و دانشگاه‌ها	دانشگاه‌ها	۱۰ دانشگاه منتخب پایلوت	پژوهشکده آینده پژوهی دانشگاه کرمان	پژوهشکده آینده پژوهی WHO دانشگاه کرمان و WHO	دستگاه همکار
					پیش‌بینی میزان اعتبار
تعداد برنامه مداخله‌ای اجراشده	تعداد و درصد دانشگاه/ مرکز ارزیابی شده	تعداد مرکز و دانشگاه پایلوت ابزار	سامانه طراحی شده	ابزار ارزیابی اینمنی و راهنمایی نهایی شده	شاخص دستیابی
		۱۰	۳۰	۱۰۰	T _۱
	۱۰	۹۰	۷۰		T _۲
۶۰	۶۰				T _۳
۴۰	۳۰				T _۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه مراقبت‌های اولیه بهداشتی دوستدار ایمنی)			برنامه
سال ۱۴۰۱	بودجه زمان پنهانی اجرای برنامه	فعالیت‌ها	
		ترویج پویش‌های مرتبط با ایمنی گیرنده خدمات / بیمار در حوزه بهداشت (شستشوی بهداشتی دست، دارودرمانی بدون آسیب، ایمنی بیمار و...)	تبيين نظام مشوق برای ارتقای کیفیت و ایمنی مراقبت‌های اولیه بهداشتی در واحدهای ارائه خدمت نظام شبکه (تا پایان سال ۱۴۰۴)
۱			مستندسازی، انتشار نتایج، تولید شواهد علمی و ارتقای مستمر برنامه (تا پایان سال ۱۴۰۴)
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			
۷			
۸			
۹			
۱۰			
۱۱			
۱۲			
مسوول اجرا			مرکز مدیریت شبکه
ستاد معاونت بهداشت و پژوهشکده آینده‌پژوهی دانشگاه کرمان و WHO	ستاد معاونت بهداشت و معاونت توسعه، سازمان‌های بیمه‌گر و دانشگاه‌ها	ستاد معاونت بهداشت و دانشگاه‌ها	دستگاه همکار
پیش‌بینی میزان اعتبار			
گزارش‌های / مستندات تهیه و منتشر شده	دستورالعمل نظام مشوق مبتنی بر ارتقای کیفیت و ایمنی واحدها	تعداد پویش‌های ترویج شده	شاخص دستیابی
۲۰		T ۱	
۲۰		T ۲	
۶۰	۶۰	T ۳	سال ۱۴۰۱
۶۰	۴۰	T ۴	پاییز بینایه

▪ راهبرد شماره ۹: بهبود نظام ارزیابی و تضمین کیفیت خدمات مراقبت‌های اولیه بهداشتی

◦ عنوان هدف کمی ۳: رصد، پایش و ارتقای مستمر حداقل ۶ درصد شاخص‌های منتخب ارزیابی کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی قابل گزارش‌گیری از سامانه‌های الکترونیک سطح یک تا پایان سال ۱۴۰۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه رصد و ارتقای مستمر شاخص‌های منتخب ارزیابی کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی)				برنامه
طراحی مداخلات اصلاحی برای ارتقای شاخص‌های کیفیت خدمات سطح اول (تا پایان سال ۱۴۰۴)	برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط برای مدیران و کارشناسان مسئول برنامه ارتقای کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (تا پایان سال ۱۴۰۴)	تهیه گزارش‌های تحلیلی دوره‌ای مقایسه‌ای برای سطوح بالاتر و ارائه بازخورد به دانشگاهها (تا پایان سال ۱۴۰۴)	رصد و پایش دوره‌ای شاخص‌های منتخب ارزیابی کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی قابل گزارش‌گیری از سامانه‌های الکترونیک سطح یک	فعالیت‌ها
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
دانشگاه‌ها و سازمان‌های بیمه‌گر	مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات دانشگاه‌ها	مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات	مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات	دستگاه همکار
				پیش‌بینی میزان اعتبار
تعداد مداخلات اصلاحی	تعداد دوره برگزار شده / افراد آموزش دیده	گزارش‌های دوره‌ای	گزارش‌ها	شاخص دستیابی
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	T _۱
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	T _۲
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	T _۳
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	T _۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشت (برنامه رصد و ارتقای مستمر شاخص‌های منتخب ارزیابی کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی)			برنامه
مستندسازی و تولید شواهد علمی برنامه ارتقای مستمر کیفیت (تا پایان سال ۱۴۰۴)	تبیین نظام رتبه‌بندی، جایزه/ مشوق برای ارتقای شاخص‌های کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی در واحدهای ارائه خدمت/ دانشگاه‌ها (تا پایان سال ۱۴۰۴)	تقویت و توسعه سامانه phcq.ir	فعالیت‌ها ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
ستاد معاونت و دانشگاه‌ها	معاونت توسعه دانشگاه‌ها و سازمان‌های بیمه‌گر	پژوهشکده آینده‌پژوهی کرمان و ۱۳ دانشگاه پیشرو در برنامه کیفیت	دستگاه همکار
گزارش‌ها و شواهد علمی تولید شده	نظام رتبه‌بندی و مشوق تهیه شده	سامانه به روز شده	پیش‌بینی میزان اعتبار شاخص دستیابی
۱۰	۲۰	۲۵	T ۱
۲۰	۳۰	۲۵	T ۲
۳۰	۲۰	۲۵	T ۳
۴۰	۳۰	۲۵	T ۴

▪ راهبرد شماره ۹: بهبود نظام ارزیابی و تضمین کیفیت خدمات مراقبت‌های اولیه بهداشتی

◦ عنوان هدف کمی ۴: افزایش رضایتمندی خدمت گیرنده‌گان مراقبت‌های اولیه بهداشتی سالیانه به میزان ۱۰ درصد
سال پایه تا پایان سال ۱۴۰۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه تامین و ارتقای رضایتمندی گیرنده‌گان خدمت)		برنامه
تدوین و به کارگیری منشور اخلاق حرفه‌ای ارائه دهنده‌گان خدمت در مراقبت‌های اولیه بهداشتی (تا پایان سال ۱۴۰۴)	تدوین و به کارگیری منشور ملی حقوق گیرنده‌گان خدمت در مراقبت‌های اولیه بهداشتی (تا پایان سال ۱۴۰۴)	فعالیت‌ها
		۱
		۲
		۳
		۴
		۵
		۶
		۷
		۸
		۹
		۱۰
		۱۱
		۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا
پژوهشکده‌های اخلاق پزشکی، نظام پزشکی و پزشکی قانونی	پژوهشکده‌های اخلاق پزشکی، نظام پزشکی و پزشکی قانونی	دستگاه همکار
		پیش‌بینی میزان اعتبار
منشور اخلاق حرفه‌ای تدوین شده	منشور ملی حقوق گیرنده خدمت تدوین شده	شاخص دستیابی
۲۰	۴۰	T ۱
۲۰	۲۰	T ۲
۳۰	۲۰	T ۳
۳۰	۲۰	T ۴

ارتقای مستمر کیفیت مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه تامین و ارتقای رضایتمندی گیرندگان خدمت)		برنامه	
مستندسازی و تولید شواهد علمی برنامه رضایت‌سنجدی (تا پایان سال ۱۴۰۴)	رضایت‌سنجدی از گیرندگان و ارائه دهنده‌گان خدمت براساس شواهد موجود (سیستم پیامکی، سامانه‌های الکترونیک سطح یک، پایش و ارزشیابی دوره‌ای، گزارش‌ها، صندوق‌های ارائه پیشنهادها، پیمایش و....) (تا پایان سال ۱۴۰۴)	فعالیت‌ها	
		۱	
		۲	
		۳	
		۴	
		۵	
		۶	
		۷	
		۸	
		۹	
		۱۰	
		۱۱	
		۱۲	
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا	
دانشگاه‌ها	مدیریت آمار و فن‌آوری اطلاعات - گروه دانشگاه‌ها	دستگاه همکار	
		پیش‌بینی میزان اعتبار	
گزارش‌ها و شواهد تولید شده	میزان رضایتمندی	شاخص دستیابی	
	۲۵	T ۱	
۳۰	۲۵	T ۲	
۳۰	۲۵	T ۳	
۴۰	۲۵	T ۴	

▪ راهبرد شماره ۱۵: ارتقاء و تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه‌های سلامت و عملکرد سطوح نظام شبکه)

◦ عنوان هدف کمی ۱: استقرار نظام جامع پایش ادغام یافته در سطوح مختلف نظام شبکه به میزان حداقل ۸۰ درصد تا پایان سال ۱۴۰۴

تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن آوری‌های نوین (برنامه نظام جامع پایش ادغام یافته در سطوح مختلف نظام شبکه)				برنامه
اخذ چک لیست‌های تخصصی بازنگری شده برنامه‌های سلامت مراکز و دفاتر و دانشگاه‌ها و یکپارچه‌سازی آنها	یکپارچه‌سازی چک لیست‌های گروه‌های فنی مرکز مدیریت شبکه	بازنگری و به روزرسانی چک لیست پایگاه تجمیعی / مراکز واکسیناسیون کووید-۱۹	چک لیست‌های مراکز منتخب	فعالیت‌ها
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسؤول اجرا
مراکز و دفاتر معاونت و دانشگاه‌ها				دستگاه همکار
				پیش‌بینی میزان اعتبار
چک لیست‌های بازنگری شده	چک لیست‌های اصلاح شده	چک لیست بازنگری شده	چک لیست بازنگری شده	شاخص دستیابی
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	T _۱
				T _۲
				T _۳
				T _۴

تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن آوری‌های نوین (برنامه نظام جامع پایش ادغام یافته در سطوح مختلف نظام شبکه)				برنامه
مستندسازی و ارتقای مستمر نظام پایش و ارزشیابی در مدیریت سلامت (تا پایان سال (۱۴۰۴)	پایش عملکرد واحدها در سطوح مختلف نظام شبکه با استفاده از فن آوری‌های نوین و ارائه بازخورد (تا پایان سال (۱۴۰۴)	تهیه و تنظیم برنامه زمان‌بندی و دستورالعمل پایش برنامه‌ها/ واحدها / دانشگاه‌ها	تهیه پیوست پایش و ارزشیابی برنامه‌های سلامت حوزه معاونت بهداشت	فعالیت‌ها
				۱
				۲
				۳
				۴
				۵
				۶
				۷
				۸
				۹
				۱۰
				۱۱
				۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسؤل اجرا
دانشگاه علوم پزشکی زنجان و سایر دانشگاه‌ها	دفاتر معاونت و دانشگاه‌ها	دفاتر معاونت و دانشگاه‌ها		دستگاه همکار
				پیش‌بینی میزان اعتبار
گزارش‌های تولید شده	تعداد پایش‌های انجام شده	برنامه و دستور عمل تدوین شده	پیوست پایش و ارزشیابی تدوین شده	شاخص دستیابی
	۲۰	۲۰	۳۰	T ۱
۲۰	۳۰	۳۰	۷۰	T ۲
۳۰	۳۰	۳۰		T ۳
۵۰	۲۰	۲۰		T ۴

▪ راهبرد شماره ۱۵: ارتقاء و تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی (برنامه‌های سلامت و عملکرد سطوح نظام شبکه)

◦ عنوان هدف کمی ۲: راه اندازی و استقرار سامانه ملی پایش برنامه‌های سلامت و عملکرد سطوح نظام شبکه به میزان حداقل ۸۰ درصد تا پایان سال ۱۴۰۴

تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن آوری‌های نوین (برنامه راه اندازی و استقرار سامانه‌های پایش برنامه‌های سلامت و عملکرد سطوح نظام شبکه)			برنامه
پایلوت سامانه ملی پایش در سطح ستاد معاونت بهداشت و تعدادی از دانشگاه‌ها	یکسان سازی و بارگذاری چک‌لیست‌های دفاتر و مرکز حوزه با فرمت سامانه ملی الکترونیک پایش برنامه‌های سلامت	ساماندهی، بازنگری و یکپارچه سازی چک‌لیست‌های برنامه‌های سلامت و واحدهای ارائه خدمت در سطوح مختلف نظام شبکه	فعالیت‌ها نمودار زمانی اجرای برنامه ۱۴۰۴
			۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا
دانشگاه علوم پزشکی زنجان و دانشگاه‌های منتخب	دانشگاه علوم پزشکی زنجان	مراکز و دفاتر معاونت و دانشگاه‌ها	دستگاه همکار
			پیش‌بینی میزان اعتبار
گزارش پایلوت	چک‌لیست‌های بارگذاری شده	چک‌لیست‌های بازنگری شده	شاخص دستیابی
۶۰	۵۰	۱۰۰	T ۱
۴۰	۵۰		T ۲
			T ۳
			T ۴

تقویت نظام پایش و ارزشیابی مراقبت‌های اولیه بهداشتی مبتنی بر فن آوری‌های نوین (برنامه راه اندازی و استقرار سامانه‌های پایش برنامه‌های سلامت و عملکرد سطوح نظام شبکه)			برنامه
فعالیت‌ها			
			مجموع ارزیان پذیری اجزایی پذیری
مستندسازی و ارتقای مستمر برنامه سامانه ملی پایش و ارزشیابی بهداشت (تا پایان سال ۱۴۰۴)	برنامه ریزی پایش عملکرد واحدهادر سطوح مختلف نظام شبکه با استفاده از سامانه ملی پایش وارائه بازخورد (تا پایان سال ۱۴۰۴)	توسعه و استقرار کامل سامانه ملی پایش به همه دانشگاه‌های کلان مناطق ده گانه (تا پایان سال ۱۴۰۴)	۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
دانشگاه علوم پزشکی زنجان و سایر دانشگاه‌ها	دفاتر معاونت و دانشگاه‌ها	دانشگاه علوم پزشکی زنجان و سایر دانشگاه‌ها	دستگاه همکار
			پیش‌بینی میزان اعتبار
گزارش‌های تولید شده	تعداد پایش‌های انجام شده	دانشگاه‌های دارای سامانه پایش	شاخص دستیابی
۱۰	۲۰	T ۱	
۲۰	۳۰	T ۲	
۳۰	۳۰	T ۳	
۴۰	۲۰	T ۴	

▪ راهبرد شماره ۱۱: بهبود مدیریت دانش ضمی و نظام مستندسازی در حوزه بهداشت

◦ عنوان هدف کمی ۱: افزایش میزان مستندسازی علمی و فنی به میزان ۱۰ درصد سال پایه، سالیانه تا پایان سال ۱۴۰۴

برنامه تقویت مستندسازی علمی و فنی در حوزه بهداشت		برنامه			
		فعالیت‌ها		جهت‌گذاری میزان بینی اجزای پژوهش	
ظرفیتسازی در خصوص مستندسازی در سطح معاونت بهداشت و دانشگاه‌ها (تا پایان سال ۱۴۰۴)		تدوین شیوه‌نامه مستندسازی علمی و فنی			
		۱			
		۲			
		۳			
		۴			
		۵			
		۶			
		۷			
		۸			
		۹			
		۱۰			
		۱۱			
		۱۲			
مرکز مدیریت شبکه		مرکز مدیریت شبکه		مسول اجرا	
همه دفاتر حوزه معاونت بهداشت و دانشگاه‌ها		همه دفاتر حوزه معاونت بهداشت و دانشگاه‌ها		دستگاه همکار	
				پیش‌بینی میزان اعتبار	
ظرفیت‌های ایجاد شده برای موضوع		شیوه‌نامه مستندسازی تدوین شده		شاخص دستیابی	
۱۰		۱۰۰		T ۱	
۳۰				T ۲	
۳۰				T ۳	
۳۰				T ۴	

برنامه تقویت مستندسازی علمی و فنی در حوزه بهداشت		برنامه		
		فعالیت‌ها		
طراحی و بهره برداری از سامانه مستندسازی و ثبت تجارب موفق (تا پایان سال ۱۴۰۴)	تعاونیت بهداشت و دانشگاه‌ها (تا پایان سال ۱۴۰۴)	۱	بودجه نیازمندی اجرای برنامه سال ۱۴۰۱	
		۲		
		۳		
		۴		
		۵		
		۶		
		۷		
		۸		
		۹		
		۱۰		
		۱۱		
		۱۲		
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا		
همه دفاتر حوزه تقویت بهداشت و دانشگاه‌ها	همه دفاتر حوزه تقویت بهداشت و دانشگاه‌ها	دستگاه همکار		
		پیش‌بینی میزان اعتبار		
سامانه طراحی شده	دوره‌های آموزشی برگزار شده / تعداد افراد آموزش دیده	شاخص دستیابی		
		T ۱	بایش بینهای برنامه سال ۱۴۰۱	
۱۰		T ۲		
۵۰		T ۳		
۴۰		T ۴		

▪ راهبرد شماره ۱۱: بهبود مدیریت دانش ضمنی و نظام مستندسازی در حوزه بهداشت

◦ عنوان هدف کمی ۲: راه اندازی و پیاده سازی مدیریت دانش در حوزه بهداشت به میزان ۱۰ درصد سال پایه سالیانه
تا پایان سال ۱۴۰۴

برنامه پیاده سازی مدیریت دانش در حوزه بهداشت				برنامه
ارزیابی سطح دانش حوزه بهداشت (معاونت بهداشت و دانشگاهها) (تا پایان سال ۱۴۰۴)	طراحی و اجرای دوره آموزشی مدیریت دانش برای مدیران و کارشناسان معاونت بهداشت و دانشگاهها (تا پایان سال ۱۴۰۴)	فرهنگ سازی برای موضوع مدیریت دانش در حوزه بهداشت (تا پایان سال ۱۴۰۴)	تدوین نقشه راه و چارچوب برنامه مدیریت دانش در حوزه بهداشت	فعالیت‌ها
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
			همه معاونت‌ها و سازمان‌های ذیرپرست	دستگاه همکار
				پیش‌بینی میزان اعتبار
گزارش ارزیابی	تعداد دوره‌های آموزشی برگزار شده / تعداد افراد آموزش دیده	میزان آمادگی برای اجرای برنامه شده	چارچوب تدوین شده	شاخص دستیابی
۱۰		۲۰	۸۰	T ۱
۵۰	۴۰	۵۰	۲۰	T ۲
۳۰	۴۰	۲۰		T ۳
۱۰	۲۰	۱۰		T ۴

برنامه پیاده‌سازی مدیریت دانش در حوزه بهداشت					برنامه
فعالیت‌ها					
تشکیل تیم دانش در معاونت بهداشت وزارت و دانشگاه‌ها					
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
۱۱					
۱۲					
۱۳					
۱۴					
۱۵					
۱۶					
۱۷					
۱۸					
۱۹					
۲۰					
۲۱					
۲۲					
۲۳					
۲۴					
۲۵					
۲۶					
۲۷					
۲۸					
۲۹					
۳۰					
۳۱					
۳۲					
۳۳					
۳۴					
۳۵					
۳۶					
۳۷					
۳۸					
۳۹					
۴۰					
۴۱					
۴۲					
۴۳					
۴۴					
۴۵					
۴۶					
۴۷					
۴۸					
۴۹					
۵۰					
۵۱					
۵۲					
۵۳					
۵۴					
۵۵					
۵۶					
۵۷					
۵۸					
۵۹					
۶۰					
۶۱					
۶۲					
۶۳					
۶۴					
۶۵					
۶۶					
۶۷					
۶۸					
۶۹					
۷۰					
۷۱					
۷۲					
۷۳					
۷۴					
۷۵					
۷۶					
۷۷					
۷۸					
۷۹					
۸۰					
۸۱					
۸۲					
۸۳					
۸۴					
۸۵					
۸۶					
۸۷					
۸۸					
۸۹					
۹۰					
۹۱					
۹۲					
۹۳					
۹۴					
۹۵					
۹۶					
۹۷					
۹۸					
۹۹					
۱۰۰					
۱۰۱					
۱۰۲					
۱۰۳					
۱۰۴					
۱۰۵					
۱۰۶					
۱۰۷					
۱۰۸					
۱۰۹					
۱۱۰					
۱۱۱					
۱۱۲					
۱۱۳					
۱۱۴					
۱۱۵					
۱۱۶					
۱۱۷					
۱۱۸					
۱۱۹					
۱۲۰					
۱۲۱					
۱۲۲					
۱۲۳					
۱۲۴					
۱۲۵					
۱۲۶					
۱۲۷					
۱۲۸					
۱۲۹					
۱۳۰					
۱۳۱					
۱۳۲					
۱۳۳					
۱۳۴					
۱۳۵					
۱۳۶					
۱۳۷					
۱۳۸					
۱۳۹					
۱۴۰					
۱۴۱					
۱۴۲					
۱۴۳					
۱۴۴					
۱۴۵					
۱۴۶					
۱۴۷					
۱۴۸					
۱۴۹					
۱۵۰					
۱۵۱					
۱۵۲					
۱۵۳					
۱۵۴					
۱۵۵					
۱۵۶					
۱۵۷					
۱۵۸					
۱۵۹					
۱۶۰					
۱۶۱					
۱۶۲					
۱۶۳					
۱۶۴					
۱۶۵					
۱۶۶					
۱۶۷					
۱۶۸					
۱۶۹					
۱۷۰					
۱۷۱					
۱۷۲					
۱۷۳					
۱۷۴					
۱۷۵					
۱۷۶					
۱۷۷					
۱۷۸					
۱۷۹					
۱۸۰					
۱۸۱					
۱۸۲					
۱۸۳					
۱۸۴					
۱۸۵					
۱۸۶					
۱۸۷					
۱۸۸					
۱۸۹					
۱۹۰					
۱۹۱					
۱۹۲					
۱۹۳					
۱۹۴					
۱۹۵					
۱۹۶					
۱۹۷					
۱۹۸					
۱۹۹					
۲۰۰					
۲۰۱					
۲۰۲					
۲۰۳					
۲۰۴					
۲۰۵					
۲۰۶					
۲۰۷					
۲۰۸					
۲۰۹					
۲۱۰					
۲۱۱					
۲۱۲					
۲۱۳					
۲۱۴					
۲۱۵					
۲۱۶					
۲۱۷					
۲۱۸					
۲۱۹					
۲۲۰					
۲۲۱					
۲۲۲					
۲۲۳					
۲۲۴					
۲۲۵					
۲۲۶					
۲۲۷					
۲۲۸					
۲۲۹					
۲۳۰					
۲۳۱					
۲۳۲					
۲۳۳					
۲۳۴					
۲۳۵					
۲۳۶					
۲۳۷					
۲۳۸					
۲۳۹					
۲۴۰					
۲۴۱					
۲۴۲					
۲۴۳					
۲۴۴					
۲۴۵					
۲۴۶					
۲۴۷					
۲۴۸					
۲۴۹					
۲۵۰					
۲۵۱					
۲۵۲					
۲۵۳					
۲۵۴					
۲۵۵					
۲۵۶					
۲۵۷					
۲۵۸					
۲۵۹					
۲۶۰					
۲۶۱					
۲۶۲					
۲۶۳					
۲۶۴					
۲۶۵					
۲۶۶					
۲۶۷					
۲۶۸					
۲۶۹					
۲۷۰					
۲۷۱					
۲۷۲					
۲۷۳					
۲۷۴					
۲۷۵					
۲۷۶					
۲۷۷					
۲۷۸					
۲۷۹					
۲۸۰					
۲۸۱					
۲۸۲					
۲۸۳					
۲۸۴					
۲۸۵					
۲۸۶					
۲۸۷					
۲۸۸					
۲۸۹					
۲۹۰					
۲۹۱					
۲۹۲					
۲۹۳					
۲۹۴					
۲۹۵					
۲۹۶					
۲۹۷					
۲۹۸					
۲۹۹					
۳۰۰					

▪ راهبرد شماره ۱۲: ارتقاء فرایند انتخاب و انتصاب و تغییر مدیران

- **عنوان هدف کمی:** انتخاب حداقل ۵۰٪ از معاونین بهداشت دانشگاه‌ها بر مبنای دستورالعمل صادره از سوی معاونت بهداشت در طول ۴ سال آینده

انتخاب و انتصاب مدیران حوزه بهداشت			برنامه
			فعالیت‌ها
			سال ۱۴۰۱
مصوب نمودن دستورالعمل در شوراهای مربوطه و تشکیل کمیته انتخاب و انتصاب مدیران در حوزه معاونت وزارت بهداشت	تدوین دستورالعمل انتصاب و تغییر مدیران	پیش‌بینی شایستگی‌های مورد انتظار برای پست‌های مدیریتی کلیدی	۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
حوزه معاونت بهداشت	حوزه معاونت بهداشت	حوزه معاونت بهداشت	دستگاه همکار
◦	◦	◦	پیش‌بینی میزان اعتبار
درصد پیشرفت در زمینه تدوین دستورالعمل تصویب یا عدم تصویب دستورالعمل	تصویب یا عدم تصویب دستورالعمل	میزان تعیین شایستگی‌های داده‌های کلیدی مدیریتی	شاخص دستیابی
			T ۱
			T ۲
			T ۳
			T ۴

برنامه	انتخاب و انتصاب مدیران حوزه بهداشت	فعالیت‌ها
	اقدام کمیته انتخاب و انتصاب مدیران در حوزه معاونت وزارت بهداشت واجرایی نمودن دستورالعمل	
		۱۶۰۴ تا ۱۶۰۲ سال حوزه ریاست بنیاد اجرایی پژوهش.
مسوول اجرا	مرکز مدیریت شبکه	دستگاه همکار
پیش‌بینی میزان اعتبار	حوزه معاونت بهداشت	پیش‌بینی میزان اعتبار
شاخص دستیابی	مصطفیه شورای مدیران معاونت	پیش‌بینی میزان اعتبار
T		۱۶۰۴ تا ۱۶۰۲ سال پیش‌بینی
۱		
T		
۲		
T		
۳		
T		
۴		

▪ راهبرد شماره ۱۳: ارتقای فرآیند ترابری (جذب و نگهداری راننده)

◦ عنوان هدف کمی: ارتقای تعداد راننگان جذب شده در نظام شبکه به میزان حداقل ۵۰٪ در طول ۴ سال آینده

به کارگیری راننگان حوزه بهداشت		برنامه		
نیازمنجی و تعیین کسری راننده		فعالیت‌ها		
انجام مکاتبات مورد نیاز برای تامین نیروی انسانی راننده به معاونت توسعه	نیازمنجی و تعیین کسری راننده	۱۶۰ پیش‌بینی اجرای پژوهش ۱۶۰ پیش‌بینی اجرای پژوهش	۱	
			۲	
			۳	
			۴	
			۵	
			۶	
			۷	
			۸	
			۹	
			۱۰	
			۱۱	
			۱۲	
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا		
معاونت توسعه مدیریت و منابع	معاونت توسعه مدیریت و منابع	دستگاه همکار		
۰	۰	پیش‌بینی میزان اعتبار		
انجام یا عدم انجام مکاتبه با بخش‌های ذیرپیط	انجام یا عدم انجام نیازمنجی	شاخص دستیابی		
T ۱		۱۶۰ پیش‌بینی اجرای پژوهش		
T ۲				
T ۳				
T ۴				

به کارگیری رانندگان حوزه بهداشت		برنامه
فعالیت‌ها		نحوه ازمان‌بندی اجرای برنامه
پیگیری جذب راننده	سال	
	۱	
	۲	
	۳	
	۴	
	۵	
	۶	
	۷	
	۸	
	۹	
	۱۰	
	۱۱	
	۱۲	
مسئول اجرا	مرکز مدیریت شبکه	
دستگاه همکار	معاونت توسعه مدیریت و منابع	
پیش‌بینی میزان اعتبار	۰	
شاخص دستیابی	انجام یا عدم انجام	
پیش‌بینی برنامه	سال	
T۱		
T۲		
T۳		
T۴		

▪ راهبرد شماره ۱۴: ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان در راستای جلب مشارکت‌های مردمی

- عنوان هدف کمی: آموزش حداقل ۶۰٪ از مدیران کلیدی دانشگاه در زمینه جلب مشارکت‌های مردمی در طول ۴ سال آینده

برنامه	فعالیت‌ها	تعداد	توضیحات
توانمندسازی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت در خصوص جلب مشارکت مردم	تهییه بسته‌های آموزشی مورد نیاز	۱	
		۲	
		۳	
		۴	
		۵	
		۶	
		۷	
		۸	
		۹	
		۱۰	
		۱۱	
		۱۲	
مسوول اجرا	دفتر آموزش و ارتقای سلامت		
دستگاه همکار	مرکز مدیریت شبکه		
اعتبار	۱۰۰ میلیون تومان	پیش‌بینی میزان	
شاخص دستیابی	میزان آماده‌سازی بسته‌های آموزشی در راستای آموزش مدیران برای مشارکت مردمی	T۱	تعداد
		T۲	تعداد
		T۳	تعداد
		T۴	تعداد

ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت		برنامه	
اجرای برنامه‌های آموزشی		فعالیت‌ها	
۱	۲	۳	
دفترآموزش و ارتقای سلامت		مسوول اجرا	
گروه نیروی انسانی		دستگاه همکار	
۱ میلیارد تومان		پیش‌بینی میزان اعتبار	
تعداد مدیرانی که در دوره آموزشی شرکت کرده‌اند.		شاخص دستیابی	
T	۱	۲	

▪ راهبرد شماره ۱۵: ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان در راستای همکاری بین بخشی

◦ عنوان هدف کمی: آموزش حداقل ۶۰٪ از مدیران کلیدی دانشگاه در زمینه همکاری بین بخشی

ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت		برنامه
		فعالیت‌ها
تعیین توانمندی‌های مورد نیاز مدیران و کارشناسان در راستای همکاری‌های بین بخشی	تدوین و تدارک بسته‌های آموزشی	بیوپار زمان پندی اجری برنامه ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲
دفتر آموزش و ارتقای سلامت		مسوول اجرا
مرکز مدیریت شبکه		دستگاه همکار
۱۰۰ میلیون تومان	هزار	پیش‌بینی میزان اعتبار
درصد پیشرفت برنامه تعیین شایستگی‌های مدیران و کارشناسان	متوجه شدن	شاخص دستیابی
میزان پیشرفت برنامه تعیین شایستگی‌های مدیران و کارشناسان	متوجه شدن	شاخص دستیابی
ستادی در راستای همکاری‌های بین بخشی	متوجه شدن	
T ۱		
T ۲		
T ۳		
T ۴		

ارتقای توانمندی مدیران و کارشناسان حوزه بهداشت		برنامه
اجرای برنامه‌های آموزشی		فعالیت‌ها
۱		بیمه‌وار زمان بیندی اجرای برنامه
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		
۷		
۸		
۹		
۱۰		
۱۱		
۱۲		
دفترآموزش و ارتقای سلامت		مسوول اجرا
گروه نیروی انسانی		دستگاه همکار
۱ میلیارد تومان	پیش‌بینی میزان اعتبار	
تعداد مدیرانی که در دوره آموزشی شرکت کرده‌اند.		شاخص دستیابی
T ۱	۱۴۰۴ تا ۱۴۰۲	پایش برایمه
T ۲		
T ۳		
T ۴		

▪ راهبرد شماره ۱۶: متناسب سازی کمیت و کیفیت نیروی انسانی گروه پزشکی با نیازهای برنامه تقویت نظام شبکه

◦ عنوان هدف کمی: تناسب حداقل ۵٪ از درسنامه‌های دانشگاهی رده‌های کلیدی تربیت نیروی انسانی بخش بهداشت بر مبنای کیفیت و کمیت مورد نیاز نظام شبکه در طول ۴ سال آینده

تربیت نیروی انسانی گروه پزشکی					برنامه
فعالیت‌ها					
اجرای دوره‌های آموزشی فعالیت‌های شغلی برای رده‌های کلیدی نیروی انسانی	هماهنگی باشورای برنامه‌های علوم پزشکی برای بازنگری در درس‌نامه‌های دانشگاهی	هماهنگی باشورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی به منظور تعیین تعداد نیروی انسانی مورد نیاز	تعیین شایستگی‌های و کیفیت‌های مورد انتظار برای رده‌های کلیدی نیروی انسانی	تعیین تعداد نیروی انسانی مورد نیاز نظام شبکه برای تربیت نیروی انسانی	
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
۱۱					
۱۲					
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
معاونت آموزشی	گروه نیروی انسانی	معاونت آموزشی	معاونت آموزشی	معاونت آموزشی	دستگاه همکار
۱۰۰۰۰ میلیون تومان	۰	۰	۲۰۰ میلیون تومان	۰	پیش‌بینی میزان اعتبار
میزان نیروهای انسانی رده‌های کلیدی که در دوره‌های آموزشی شرکت کرده‌اند.	میزان رده‌های نیروی انسانی که درخواست بازنگری در درس‌نامه‌های آن‌ها به معاونت آموزشی ارسال شده است.	میزان رده‌های نیروی انسانی که تعداد مورد نیاز آنها تعیین شده است.	میزان رده‌های نیروی انسانی که شایستگی‌های آنها تعیین شده است.	میزان پیشرفت نیازسنجی در زمینه تربیت نیروی انسانی	شاخص دستیابی
T ۱					
T ۲					
T ۳					
T ۴					

تربیت نیروی انسانی گروه پژوهشی					برنامه
فعالیت‌ها					نمودار زمانی اجرای برنامه
مسئول اجرا					سال ۱۴۰۴ تا ۱۴۰۲
اجرای دوره‌های آموزشی فعالیت‌های شغلی برای رده‌های کلیدی نیروی انسانی	همانگی باشورای برنامه‌بینی علوم پژوهشی برای بازنگری در درس نامه‌های دانشگاهی	همانگی باشورای گسترش دانشگاه‌های علوم پژوهشی به منظور تعیین تعداد نیروی انسانی مورد نیاز	تعیین شایستگی‌ها و کیفیت مورد انتظار برای رده‌های کلیدی نیروی انسانی	فعالیت‌ها	
				۱	
				۲	
				۳	
				۴	
				۵	
				۶	
				۷	
				۸	
				۹	
				۱۰	
				۱۱	
				۱۲	
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا	
معاونت آموزشی	گروه نیروی انسانی	معاونت آموزشی	معاونت آموزشی	دستگاه همکار	
۱۰۰۰۰ میلیون تومان	۰	۰	۲۰۰ میلیون تومان	پیش‌بینی میزان اعتبار	
میزان نیروهای انسانی رده‌های کلیدی که در دوره‌های آموزشی شرکت کرده‌اند.	میزان رده‌های نیروی انسانی که درخواست بازنگری در درس نامه‌های آن‌ها به معاونت آموزشی ارسال شده است.	میزان رده‌های نیروی انسانی که تعداد مورد نیاز آن‌ها تعیین شده است.	میزان رده‌های نیروی انسانی که شایستگی‌های آنها تعیین شده است.	شاخص دستیابی	
T ۱					
T ۲					
T ۳					
T ۴					
				پیش‌بینی	

▪ راهبرد شماره ۱۷: تقویت نظام انگیزشی در راستای جذب و ماندگاری نیروی انسانی در مناطق محروم شبکه

◦ عنوان هدف کمی: اعطای امتیازات حقوقی و ارتقایی به کارکنان مناطق محروم در طول ۴ سال آینده

جدب و ماندگاری نیروی انسانی در مناطق محروم		برنامه
		فعالیت‌ها
ارائه پیشنهاد به معاونت توسعه انجام بررسی‌های نیازمندی به ارتقاء برای کارکنان نقاط محروم	۱	بنوادر زبان بین‌المللی اجرای پیامدها
	۲	
	۳	
	۴	
	۵	
	۶	
	۷	
	۸	
	۹	
	۱۰	
	۱۱	
	۱۲	
مراکز مدیریت شبکه		مسئول اجرا
معاونت توسعه مدیریت و منابع		دستگاه همکار
معاونت توسعه مدیریت و منابع		پیش‌بینی میزان اعتبار
۰		۲۰۰ میلیون تومان
میزان بهبود و ارتقای نظام پرداخت		شاخص دستیابی
میزان پیشرفت برنامه رضایت‌سنگی	T ۱	بنوادر زبان بین‌المللی اجرای پیامدها
	T ۲	
	T ۳	
	T ۴	

جذب و ماندگاری نیروی انسانی در مناطق محروم		برنامه	
پیگیری بهبود پرداخت حقوق و مزايا برای کارکنان مناطق محروم		فعالیت‌ها	
۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲	۱۶۰۴ تا ۱۶۰۲ سال نمودار زمان بینی اجرای پژوهش	۱	
		۲	
		۳	
		۴	
		۵	
		۶	
		۷	
		۸	
		۹	
		۱۰	
		۱۱	
		۱۲	
مرکز مدیریت شبکه		مسوول اجرا	
معاونت توسعه مدیریت و منابع		دستگاه همکار	
پیش‌بینی میزان اعتبار			
شاخص دستیابی در صدرده‌هایی که بهبود پرداخت پیدا کرده‌اند.			
T ۱ T ۲ T ۳ T ۴	۱۶۰۴ تا ۱۶۰۲ سال پیش‌بینی	T ۱	
		T ۲	
		T ۳	
		T ۴	

▪ راهبرد شماره ۱۸: تامین منابع پایدار برای احداث و نگهداری فضاهای فیزیکی ارائه خدمات و تامین خودرو

◦ عنوان هدف کمی: بازسازی و تجهیز ۵۰٪ واحدهای مستقر در سطح یک شبکه بهداشتی و درمانی کشور

بهمود فضاهای فیزیکی ارائه خدمات و تامین تجهیزات			برنامه
انجام تعمیرات اساسی واحدهای بهداشتی درمانی سطح یک و ساختمان های تابعه	تجهیز واحدهای جدید بهداشتی درمانی سطح یک و ساختمان های تابعه	احداث واحدهای جدید بهداشتی درمانی سطح یک و تکمیل واحدهای نیمه کاره و ساختمان های تابعه	فعالیت ها نمودار زمانی اجرای برنامه
			۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
معاونت توسعه مدیریت و منابع	معاونت توسعه مدیریت و منابع	معاونت توسعه مدیریت و منابع	دستگاه همکار
			پیش‌بینی میزان اعتبار (میلیون ریال)
درصد واحدهای تعمیر شده به مورد نیاز تعمیر	درصد واحدهای تجهیز شده به مورد نیاز تجهیز	درصد واحدهای احداث شده به مورد نیاز احداث	شاخص دستیابی نمودار زمانی اجرای برنامه
۱۰	۱۰	۱۰	T _۱
۲۰	۲۰	۲۰	T _۲
۳۰	۳۰	۳۰	T _۳
۴۰	۴۰	۴۰	T _۴

بهدادشت		برنامه
تامین ۱۰۰۰ دستگاه موتورسیکلت مورد نیاز واحدهای خانه‌های بهدادشت		فعالیت‌ها
تامین ۵۵ دستگاه خودرو مورد نیاز واحدهای بهدادشتی درمانی سطح یک	۱	۱۶۰ سال
	۲	
	۳	
	۴	
	۵	
	۶	
	۷	
	۸	
	۹	
	۱۰	
	۱۱	
	۱۲	
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
معاونت توسعه مدیریت و منابع	معاونت توسعه مدیریت و منابع	دستگاه همکار
		پیش‌بینی میزان اعتبار (میلیون ریال)
درصد موتورسیکلت‌های تامین شده به مورد نیاز	درصد خودروهای تامین شده به مورد نیاز	شاخص دستیابی
۱۰	۱۰	T ۱
۲۰	۲۰	T ۲
۳۰	۳۰	T ۳
۴۰	۴۰	T ۴

▪ راهبرد شماره ۱۹: ارتقای فرایندهای نوسازی و بهبود استاندارد و نگهداری تجهیزات پزشکی واحدهای شبکه

◦ عنوان هدف کمی ۱: نوسازی ۲۵ درصد تجهیزات پزشکی واحدهای مستقر در سطح یک شبکه بهداشتی و درمانی کشور

بر حسب نیاز در سال ۱۴۰۱

نوسازی تجهیزات پزشکی واحدهای شبکه			برنامه
برآورد هزینه مورد نیاز و منابع مالی و تخصیص اعتبارات لازم جهت تامین تجهیزات	تحلیل و اولویت بندی نیازهای اعلام شده	نیازسنجی تجهیزات مورد نیاز بر اساس فرم پورتال	فعالیت‌ها
			۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶
			۷
			۸
			۹
			۱۰
			۱۱
			۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسئول اجرا
مدیریت توسعه و مدیریت منابع			دستگاه همکار
			پیش‌بینی میزان اعتبار
درصد تخصیص اعتبار	مستندات مکاتبات	مستندات تدوین فرم	شاخص دستیابی
			T ۱
			T ۲
			T ۳
			T ۴

▪ راهبرد شماره ۱۹: ارتقای فرایندهای نوسازی و بهبود استاندارد و نگهداری تجهیزات پزشکی واحدهای شبکه

- عنوان هدف کمی ۲:** ارتقای ۱۰۰ درصد فرایندهای نگهداری تجهیزات پزشکی واحدهای مستقر در سطح یک شبکه بهداشتی و درمانی کشور

بهبود فرایندهای نگهداری تجهیزات پزشکی			برنامه	
ناظارت بر اجرای ضوابط نگهداری تجهیزات پزشکی	تدوین و ابلاغ ضوابط نگهداری تجهیزات پزشکی به مراکز دانشگاهی	استقرار سامانه یکپارچه مدیریت تجهیزات پزشکی	فعالیت‌ها	
مرکز مدیریت شبکه			نمودار نهادی اجرای برنامه	
مرکز مدیریت شبکه			سال ۱۴۰۱	
مرکز مدیریت شبکه			مسئول اجرا	
			دستگاه همکار	
			پیش‌بینی میزان اعتبار	
درصد تکمیل سامانه			شاخص دستیابی	
مستندات مکاتبات			سال ۱۴۰۱ پایش برنامه	
تعداد بازدیدهای انجام شده				
			T۱	

▪ راهبرد شماره ۲۰: ادغام تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت (SDH) در نظام مراقبت‌های اولیه سلامت

◦ عنوان هدف کمی: اجرای پایلوت ادغام تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت در نظام مراقبت‌های اولیه سلامت در ده

دانشگاه تا پایان سال ۱۴۰۲

اجرای پایلوت تقویت و ساماندهی تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت در نظام شبکه					برنامه
طراحی و اجرای مداخله با همکاری نهادهای مرتبط	تعیین ده اولویت اول از تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت در محله	ارزیابی و انجام نیاز‌سنجی و شناسایی اولویت‌ها تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت در سطح واحدهای ارائه خدمات و محلات پایلوت	تدوین برنامه کاری و نقشه راه جهت ادغام	تشکیل کارگروه‌های تخصصی	فعالیت‌ها
					۱
					۲
					۳
					۴
					۵
					۶
					۷
					۸
					۹
					۱۰
					۱۱
					۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مسوول اجرا
دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذا و سایر معاونت‌ها و سازمان‌ها	دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذا و سایر معاونت‌ها و سازمان‌ها	دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذا و سایر معاونت‌ها و سازمان‌ها	دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذا و سایر معاونت‌ها و سازمان‌ها	دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذا و سایر معاونت‌ها و سازمان‌ها	دستگاه همکار
					پیش‌بینی میزان اعتبار (میلیون ریال)
مداخلات طراحی شده در صد داده‌های تحلیل و جمع‌بندی شده	در صد داده‌های جمع‌آوری شده	برنامه تدوین شده	کارگروه تشکیل شده	شاخص دستیابی	T ۱
					T ۲
					T ۳
					T ۴

▪ راهبرد شماره ۲۱: توسعه مراقبت‌های سلامت مبتنی بر پژوهشی خانواده و نظام ارجاع

• عنوان هدف کمی: گسترش برنامه پژوهشی خانواده و نظام ارجاع در ۱۵ درصد مناطق شهری تا پایان سال ۱۴۵۱

تدوین ساختار اجرایی: الزامات قانونی				برنامه
فعالیت‌ها	تسبیب الزامات قانونی، برنامه‌ریزی برای تأمین منابع و تصویب برنامه اجرایی	تشکیل ستادهای راهبری و اجرایی برنامه	ازیابی ظرفیت‌های اجرایی پیش از استقرار	آموزش و اطلاع‌رسانی
۱۴۵۱ سال ج. دورازیون بندهی اجرایی برنامه				
مسوول اجرا	مرکز مدیریت شبکه	معاونت بهداشت	مرکز مدیریت شبکه	دانشگاه/دانشکده‌های علوم پژوهشی/بیمه‌ها
دستگاه همکار	دانشگاه/دانشکده‌های علوم پژوهشی/بیمه‌ها	دانشگاه/دانشکده‌های علوم پژوهشی	اعضای ستاد ملی	ستاد اجرایی کشوری
پیش‌بینی میزان اعتبار				
شاخص دستیابی	ابلاغیه اعضای ستادها و مصوبات ستاد	تابییدیه استقرار	کلیپ/تیزر/اصحابه تلویزیونی	
پیش‌بینی برنامه				T ۱
				T ۲
				T ۳
				T ۴

استقرار و اجرای برنامه پزشک خانواده						برنامه
تیم سلامت	استقرار خدمات سرپایی دربستر الکترونیک با محوریت پرونده الکترونیک سلامت برای همه ارائه دهنگان سطح یک	فرآهم کردن اینترفیس خودمراقبتی الکترونیک	فرآخوان مردم جهت انتخاب پزشک خانواده و ثبت نام در برنامه	به کارگیری ارائه دهنگان خدمت	فعالیت‌ها	مجموعه ایندیکاتورهای اجرایی بینایی
					۱	
					۲	
					۳	
					۴	
					۵	
					۶	
					۷	
					۸	
					۹	
					۱۰	
					۱۱	
					۱۲	
تیم سلامت	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	تیم سلامت	ستاد اجرایی استانی	مسئول اجرا	
وزارت بهداشت / سازمان‌های بیمه‌گر	معاونت درمان / مرکز مدیریت آمار و فن آوری اطلاعات / سازمان‌های بیمه‌گر / نظام پزشکی	سایر ادارات معاونت بهداشت	ستاد اجرایی استان	ستاد اجرایی کشوری	دستگاه همکار	
نظام ارائه خدمات سطح یک و دو	خدمات مراقبتی و درمانی الکترونیک	داده‌های پرونده الکترونیک	انتخاب پزشک خانواده	عقد قرارداد با تیم سلامت	شاخص دستیابی	
					T ۱	
					T ۲	
					T ۳	
					T ۴	
					سال ۱۴۰۱	پایش برنامه

استقرار و اجرای برنامه پژوهش خانواده					برنامه
نحوه ارائه نتایج اجرایی برنامه	فعالیت‌ها				
نظام پایش و ارزشیابی	الزامی کردن ارجاع الکترونیک از سطح یک به سطوح دو و سه	اصلاح نظام پرداخت پژوهش خانواده	تهیه گایدلاین خدمات گران و استقرار آن، اعمال سیاست در اجرای گایدلاین‌ها با ابزار نظام پرداخت	استقرار پرونده الکترونیک در سطوح ۳ و ۲	
					۱
					۲
					۳
					۴
					۵
					۶
					۷
					۸
					۹
					۱۰
					۱۱
					۱۲
مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	مرکز مدیریت شبکه	معاونت درمان	معاونت درمان	مسوول اجرا
ادارات فنی معاونت بهداشت/سازمان‌های بیمه‌گر	معاونت درمان / سازمان‌های بیمه‌گرو شورای عالی بیمه	معاونت درمان / سازمان‌های بیمه‌گرو شورای عالی بیمه	شورای عالی بیمه / سازمان‌های بیمه‌گرو معاونت آموزشی	مرکز مدیریت آمار و فن‌آوری اطلاعات	دستگاه همکار
					پیش‌بینی میزان اعتبار
پرداخت مبتنی بر عملکرد	نظام ارجاع	نظام پرداخت نوین	پروتکل‌های مصوب	تبادل داده بین سطح یک و دو	شاخص دستیابی
					T ۱
					T ۲
					T ۳
					T ۴
					سال ۱۴۰۱
					پایش برنامه

Document for Strengthening Primary Health Care Network

Islamic Republic of Iran

First Edition (2022)

